

2/2015

Äitiydestä isoäitiyteen – naisen tie

Lasten eriarvoistuminen
pysäytettävissä

Rakkaus
on voimista vahvin

Alkoholi työllistää
psykoterapeutin

Valkonauha 2/2015

Julkaisija: Suomen Valkonauhaliitto

Toimituksen osoite:

Liisankatu 27 A 3, 00170 Helsinki
puh. 091351 268
www.suomenvalkonauhaliitto.fi
etunimi.sukunimi@suomenvalkonauhaliitto.fi

Päätoimittaja: Salme Elo

Toimitussihteeri: Irja Eskelinen

Toimituskunta: Tuulikki Perho, Pia Soidinmäki,
Marja Kariluoto, Tarja Heino, Satu Kiviharju

Taitto: Anne Tervahauta / Kuvitella

Lehti ilmestyy 4 numerona
Tilaushinta 15 euroa vsk

Painopaikka: Tammerprint Oy, Tampere

ISSN-L 0355-7219, ISSN 0355-7219 (painettu)
ISSN 2242-0045 (verkkójulkaisu)

SISÄLTÖ

Pääkirjoitus	3
Terveisiä Turun Valkonauhasta	4
Kuopion Valkonauhassa tärkeiden asioiden äärellä	7
Piispa Irja Askolan tervehdys	10
Naisten asialla – kesää kohden	10
Rakkaus on voimista vahvin	12
Lauritzenin perheen tarina Norjasta	17
Äidin rukous	19
Rajoja rikkovasta kansalaisuudesta	20
Lapsiasiavaltuutetun vuosikirja	23
Hän saa levätä	26
Äitiydestä isoäitiytyeen – naisen tie	28
Diakoniatyössä näköalapaikalla	30
Taruterapiassa on taikaa	33
Eemilän kotimuseo	38

Suomen Valkonauhaliitto – Förbundet Vita Bandet i Finland r.y.

Liitto on vuonna 1905 perustettu kristillisyhteiskunnallinen naisjärjestö, joka toimii yksilöiden, perheiden ja yhteiskunnan hyväksi. Liitto on jäsenenä World's Woman's Christian Temperance Unionissa. Liitto ottaa vastaan testamentteja ja lahjoituksia. Pankkiyhteys: Sampo IBAN:FI98 8000 1100 0623 23

Puheenjohtaja

Vankilälähetä Salme Elo

Varapuheenjohtajat

TtM Tuija Rönkä
Pankkivirkailija (eläk.) Tuulikki Perho

Pääsihteeri

Pastori Irja Eskelinen

Toimistos sihteeri

Nina Hurtamo

Liiton ylläpitämät

Valkonauhan Kotipesä Helsingissä
Liisankatu 27 A 3, 00170 Helsinki
puh. 091351 268

Opiskelijakoti Helsingissä

Snellmaninkatu 27 D 18, 00170 Helsinki

SuurHelsingin Valkonauha ry:n ylläpitämä

Liisankoti

Lepolantie 49, 00660 Helsinki

Äitienpäivänä

Kerrotaan kahdesta kaveruksesta, jotka keskustelivat vanhemmistaan. Toinen sanoi: Minun äitini on uskovainen, mutta sellaiseksi en tahdo koskaan tulla. Toinen sanoi: Minun äitini on uskovainen, sellaiseksi minäkin tahdon tulla.

Puhutteleva keskustelu. Arjen elämä ja valinnat paljastavat sisimmän todellisen luonteen. Läheiset ihmiset tietävät parhaiten, ovatko sanat ja teot sopusoinnussa keskenään. On turha puhua, jos ei elämä vahvista sanoja todeksi.

Äidin rakkaus on yleensä lapsen parasta haluavaa, pyyteetöntä. Siksi juuri äitienpäivän aikoihin pysähdyn itse vuosittain miettimään, miten monta kertaa olen epäonnistunut äitinä, millaisen kuvan Jumalaan uskovasta äidistä olen antanut lapsilleni ja lastenlapsilleni. Tuttu tunne ehkä monille toisillekin äideille. Vaikka on parastaan yrittänyt, huomaa kuitenkin usein epäonnistuneensa. Vajavaisuus näkyy ja tuntuu. On niin paljon tilanteita ja tapahtumia, joissa olisi toivonut itseltään toisenlaista käyttäytymistä, varsinkin äitinä.

Armoa ja anteeksiantamista tarvitaan, niin Jumalalta kuin läheisiltäkin. Ei voi muuta kuin tunnustaa nöyrästi virheensä ja vajamittaisuutensa ja turvautua Elävän Herran apuun, anteeksiantamiseen ja muuttavaan voimaan.

Usein on mielessäni rukouksena Ps. 69:7 ”Älä anna minussa häpeään joutua niiden, jotka odottavat Sinua, Herra, Herra Sebaot. Älä salli minussa pettyä niiden, jotka etsivät Sinua, Israelin Jumala.” (vuoden 1933 käännös)

Sydämeni rukous on, etten olisi esteenä Herraa odottaville enkä Häntä etsiville, vaan että voisin olla rohkaisemassa Jeesukseen uskovia jatkamaan eteenpäin Vapahtajaa seuraten vastustuksesta huolimatta, sekä tukemaan Herraa etsiviä löytämään tien Elävän Jumalan yhteyteen.

Jatketaan yhdessä eteenpäin Jeesusta etsien ja Hänen tahtoansa kysellen.

SALME ELO
puheenjohtaja

TERVEISIÄ Turun Valkonauhasta

IRJA ESKELINEN

► 21.3. kokoontui Turun Valkonauhan huoneistoon Sairashuoneenkadulla aktiivi joukko miettimään yhdistyksen toimintaa. Tilaisuuden avaajan yhdistyksen puheenjohtaja **Leena Varjosen** tervetulosanat olivat 1. Samuelin kirjasta: *Omin voimin ei yksikään menesty* (1. Sam. 2:9). Leena luki avaussanoina Suomen Liikemiesten Lähetysliiton lähetys sihteeri **Laura Kajalan** kirjoittaman Päivän Sanan lauantaille 21.3. Teksti oli lauantain Turun Sanomissa.

Moni on yrittänyt omin voimin rakentaa menestyksenkään elämän. Miten Raamattu voi sanoa, ettei omin voimin menesty, kun kuitenkin aikakauslehdistä voi lukea, miten yksi on menestynyt yritysjohtajana, toinen laihduttajana, kolmas taiteilijana, ihan ilman Jumalaa?

Uskon, että Jumala määrittelee menestyksen toisin kuin ihminen. Lähimpänä menestyksen ymmärtämistä moni meistä on vasta kuolinvuoteellaan. Ja silloinkin ymmärtäm-

Vas. seisomassa Irja Angervo, Päivi Skinnari, Marja Kariluoto. Vas. istumassa Anja Keltomäki, Leena Varjonen, Ruija Tuominen, Salme Elo, Pirkko Larkela ja oik. seisomassa Ulla Elomaa. Edessä istumassa yhdistyksen sihteeri Tarja Ekholm.

me vain, miten heikosti menestymme. Äitinä, isänä, puolisona, lähimmäisenä, kristittyinä. Siellä emme pohdi menestyksiämme, vaan menetyksiämme.

Jumala tarjoaa toisenlaista elämää jo tässä ja nyt. "Noudata ja tottele kaikkia näitä sanoja, jotka minä sinulle annan, että menestyisit, sinä ja sinun lapsesi sinun jälkeesi." Ei tarvitse yrittää menestyä omin voimin, kun Jumalan sanoissa on yltäkylläisen elämän resepti sukupolvesta toiseen.

Työkokoukseen osallistui toistakymmentä henkilöä, osa jo kauan Turun Valkonauhan toiminnassa mukana olleita ja osa toiminnasta kiinnostuneita. Liitosta mukana olivat puheenjohtaja **Salme Elo** ja pääsihteeri **Irja Eskelinen**. Kävimme kokouksessamme joukolla aktiivisesti keskustellen läpi Turun yhdistyksen toimintaa ja kartoitimme tarpeita, joihin yhdistyksen kannattaa suunnata voimavaroja tulevaisuudessa.

Saimme tärkeää tietoa Turun seudun tilanteesta mm. diakoniatyöntekijä **Pirkko Larkelan** puheenvuorosta. Pirkolla on käytännön tuntu ma kristillis-sosiaaliseen auttamistyöhön diakoniatyön kautta yli 40 vuoden ajalta. Siitä virisikin ajatus laajentaa maanantai-kerhojen kokoon-tumisia Kohtaamiskahvilan

tyyppiseksi toiminnaksi. Siitä tähän on jo kokemuksia Mikkelin ja Suur-Helsingin Valkonauhan osalta. Oli hauska kuulla, että Pirkko on ollut aikanaan liiton kunniapuheenjohtajan **Anja Aallon** oppilas. Pirkko katseli mielenkiinnolla Turun yhdistyksen valokuva-albumia, josta löytyi monta kuvaa entisestä äidinkielen opettajasta.

Mukana oli myös **Anja Keltomäki**, joka on ollut Valkonauhan jäsen vuodesta 1971. Hän toimi kauan Hämeenlinnan Valkonauhassa, mutta asuu nykyään Turun kupeessa Vahdolla. Anja toi mukanaan monia hauskoja muistoja ja myös itse kirjoittamansa runon, joka on julkaistu tässä lehdessä. Anja toimii nykyisin myös Sanansaattajien Hannapiirissä ja käy säännöllisesti avustusmatkoilla luovutetussa Karjalassa ja Inkerin seudulla. Anja on itsekin Karjalan evakkoja ja hänen sukujuurensa liittyvät inkeriläisiin. Oli hienoa, että mukana oli myös **Päivi Skinnari**, joka oli osallistunut viime syksynä Turun yhdistyksen järjestämään seminaariin. Häneltä saimme hyviä toimintaideoita esimerkiksi yksinäisyyden kohtaamiseen.

Valkonauhan pitkistä "muistista" saimme kuulla myös **Ulla Elomaalta**, joka oli ollut mukana Turun yhdistyk-

TARVITSETKO MAJOITUSTILAA KESÄLLÄ TURUSSA?

Turun Valkonauha ry vuokraa kesäkuukausina huoneistoaan os. Sairashuoneenkatu 6 B 38, 20100 Turku, kohtuuhintaan. Mahdollista lyhempikestoinen sopimus tai esim. kuukaudesta kahteen kestävä sopimus. Jos kiinnostuit, ota yhteyttä Leena Varjoseen p. 040-57 58 020 tai Tarja Ekholmiin 0400-9000 20.

Elämä voi joskus tuntua raskaalta!

Tervetuloa Turun Valkonauhan Kohtaamiskahvilaan maanantaina 4.5. 2015

klo 11–13

os. Sairashuoneenkatu 6 B 38, 1.krs.

Tule juttelemaan, tapaamaan toisia ja saamaan sekä jakamaan vertaistukea kahvikupposen äärellä!

Tied. 0400-900020 Tarja tai 040-5758020 Leena. Rapunovi on lukossa, soita meille niin osaamme olla avaamassa sinulle ovea!

sen puheenjohtajana toimineen **Siiri Koivulan** tyttö- ja koululaistyössä 1950–60-lukujen taitteessa. Hänen lisäksi Siiri-tädin mukana oli kaksi muuta opiskelijaa ja he kiersivät pitämässä puhetilaisuuksia maaseudulla, osallistuivat leiritoimintaan Lähdekalliolla ja vierailivat Suvilinnan tyttökodissa. Ulla on aktiivinen seurakuntalainen Vahdolla, jossa hän ehti toimi pyhäkoulunopettajana 30 vuotta. Nykyisin hänen vastuullaan on mm. raamattupiiri.

Ruija Tuominen tuli Turun Valkonauhaan tätinsä **Anna Jokisen** innostamana. Anna oli vastuuhenkilönä Turun yhdistyksen Naisten yömajassa Ratapihankadulla. Ruijan oma työelämä liittyi Heidekenin synnytyslaitokseen, jossa hän teki pitkän työuransa lastenhoitajana. Ruija on taitava nypplääjä ja Turun Valkonauhassakin toimi Ruijan ohjaama nyppläyskerho. Saimme katsella valokuvia kerhon toteutuneista kevätnäyttelyistä. Ihanana ”kaarena” Ulla Elomaa antoi kaikille kokoukseen osallistuneille itse virkkaamansa ristit, jotka oli virkannut frivolitépitsi-tekniikalla. Menetelmää kutsutaan myös sukukulapitsiksi, koska se syntyy kävyn, eli frivolitésukkulaa avulla.

Turun yhdistyksen sihteerin **Tarja Ekholmin** puoliso **Reijo** oli keittänyt makoisan lihakeiton ja Leena-puheenjohtaja leiponut sitruunakakun. Pöydässä oli valkonauhasarten kattamana maukasta syötävää niin keiton kuin kahvinkin kanssa. **Irja Angervo** ja **Marja Kariluoto** kertoivat myös omat ”polkunsaa” Valkonauhaan ja toivat ideoita tulevaan toimintaan.

Saimme kokouksessamme ideoitua useitakin aloitteita, joita lähde-

tään jo nyt keväällä viemään eteenpäin. Näitä olivat mm. yhteydenpito Fingerroosin säätiöön, jonka toiminnanjohtaja **Ulla-Maija Nikula** oli ollutkin Turun Valkonauhan puheenjohtajana yhteydessä vähän ennen työkokoustamme. Tämä turkulainen säätiö tekee etsivää vanhustyötä ja olisi hyvinkin luonteva yhteistyön taho Valkonauhan kanssa. Leena-puheenjohtaja meneekin lähiaikoina tapaamaan säätiön työntekijöitä. Turun Valkonauha suunnitteli myös järjestävänsä syyskaudella kaksi seminaaria, joista toinen olisi **Ilmo Häkkisen** vetämä *Hetken merkitys kiireen maailmassa* ja toinen keskittyisi yksinäisyyteen ja toisen toisemme kohtaamisen vaikeuksiin. Seminaareihin päätettiin kysyä yhteistyökumppaniksi Martin seurakuntaa ja pyytää sitä kautta myös tilaa tilaisuutta varten.

Tulossa olevista kerhokokoontumista päätettiin ilmoittaa Turun Sanomien Menovinkeissä ja olemme yhteydessä myös niihin, jotka olivat estyneitä osallistumaan lauantaiseen kokoontumiseen ja kerromme tulossa olevista tapahtumista.

Kaiken kaikkiaan erotessamme oli päällimmäisenä tunteena kiitollisuus. Kiitollisuus Turun sisarille hienoista järjestelyistä ja kaikille Teille, jotka osallistuitte ja rakensitte päiväämme ja Turun Valkonauhan tulevaisuutta. Moni otti tehtäviä huolehtiakseen ja toivomme niiden myötä pystyvämme aloittamaan uuden toimintakauden syksyllä toiveikkain ja iloisin mielin.

IRJA ESKELINEN

Kuopion Valkonauhassa TÄRKEIDEN ASIOIDEN ÄÄRELLÄ

Kuopion Valkonauha järjesti 18.3. seminaarin, jossa paneuduttiin erityisesti naisten päihteidenkäyttöön. Tilaisuuteen osallistui 21 terveys- ja sosiaalialalla eri tehtävissä toimivaa ammattihenkilöä sekä kolme Valkonauhan jäsentä.

Suomalainen nainen ja päihteet -teemasta puhui terveydenhoitaja **Maria Pesonen**. Hän työskentelee Tohmajärvellä toimivassa Hoitokoti Tuhkimossa. Pesonen nosti puheenvuorossaan esille faktoja, jotka kuvaavat nykytilannetta:

Naisten alkoholinkulutus on kuu-sinkertaistunut 40 vuodessa. Raittiiden osuus on laskenut 40 prosentista 10 prosenttiin. Viikoittain juovien naisten määrä on kasvanut 10 prosentista 35 prosenttiin. Suurkuluttajia naisista on 10 prosenttia ja kotiympäristössä juodaan 75 prosenttia naisten kuluttamasta alkoholista. Vuonna 2012 alkoholi oli työikäisten naisten yleisin kuolinsyy.

Alkoholin haitat naiselle

Nainen päihtyy miestä herkemmin ja riippuvuus sekä alkoholihaitat kehittyvät naisella nopeammin. Syynä tähän ovat: naisen kehon alhaisempi vesipitoisuus, aineenvaihdunnan erot, hormonitoiminta, estrogeeni- ja progesteronitasoissa tapahtuvat muutokset. Naisilla alkoholin pitkäaikaisvaikutukset näkyvät jo 2-5 vuodessa.

Naisen päihderiippuvuuden erityispiirteet

Naisilla päihderiippuvuus on kokonaisvaltaisempaa ja tuottaa ongelmia miestä enemmän, koska naisen rooliin ja äitiy-

teen liittyvät voimakkaasti perhekeskeisen elämän edistäminen ja terveiden elämäntapojen vaaliminen. Kun nainen sairastuu päihderiippuvuuteen, kokee hän siksi miestä voimakkaampana syyllisyyttä, häpeää sekä riittämättömyyden tunnetta. Se puolestaan johtaa peittelyyn, salailuun, valehtelemiseen ja näin avun pyytäminen vaikeutuu entisestään. Kulissien pystyssä pitäminen ja ongelman kieltäminen korostuvat ja tilanne johtaa usein eristäytymiseen.

Koska avun pyytäminen on vaikeaa, viivästyy myös hoitoon pääsy. Näin ongelmat pahenevat ja alkavat näkyä perheessä lasten oireiluna, työ kärsii ja terveysongelmat lisääntyvät. Yleensä naiset

Maria Pesonen työskentelee Hoitokoti Tuhkimossa Tohmajärvellä.

ovat hoitoon hakeutuessaan miehiä huonommassa fyysisessä ja psyykkisessä kunnossa.

Monilla päihdeongelmaisilla naisilla on taustallaan lapsuuden aikainen turvatomuus, traumaattiset kokemukset ja hyväksikäytetyksi tulemisen kokemuksia, jotka voivat olla henkisiä, taloudellisia, fyysisiä tai seksuaalisia. Naisyhteisö on toipumisen kannalta hyvä, koska siitä puuttuvat sukupuolten väliset jännitteet ja päihdeongelman hoitaminen pysyy ensisijaisena asiana. Naisten on myös keskenään helpompi purkaa traumaattisia kokemuksiaan.

Päihdemaailma on miesvaltainen ja naisen asema on siinä usein alisteinen. Useimmat kuntoutuspaikat toimivat enemmän miesten ehdoilla ja nais erityisyys jää niissä huomiotta. Kuitenkin hoidon piirissä olevista on tällä hetkellä jo 30 prosenttia naisia. Tohmajärvellä sijaitseva **Hoitokoti Tuhkimo** perustettiin v. 2002 ja se tarjoaa tällä hetkellä 14 kuntoutuspaikkaa naisille. Tulokset ovat hyviä, sillä onnistumisprosentti on yli 80 niiden naisten kohdalla, jotka ovat sitoutuneet jatkokuntoutukseensa. **Lisätietoja hoito-ohjelmasta saa soittamalla puh. 040 708 3939 sekä kotisivuilta www.hoitokotituhkimo.fi.**

Kuopion Valkonauhan puheenjohtaja **Hannele Nykäsen** teemana olivat naisten alkoholin käytön yksilölliset ja yhteisölliset seuraukset ja yhdistyksen varapuheenjohtaja **Anne Paulo-Tuovinen** käsit-

teli vanhempien päihdeongelman vaikutusta lapsiin.

Anne Paulo-Tuovinen on koulutukseltaan psykologi ja psykoterapeutti. Hän toi esityksessään esille:

Pieni lapsi tulee usein laiminlyödyksi ja hylätyksi, koska päihtyneenä vanhempi toimii ensisijaisesti omista tarpeistaan lähtien. Vanhempi saattaa myös ylirivittää vauvaa rajuilla leikeillä, yllättävällä kovaäänisyydellä eikä huomaa lapselle aiheuttamaansa hankalaa oloa. Samanlaisia ongelmia syntyy, kun toinen vanhemmista käyttää liikaa päihkeitä. Raittiimpi vanhempi on ahdistunut, poissaoleva tai vihainen ja tämä estää häntä reagoimasta herkästi vauvan tarpeisiin.

Isommat lapset alkavat tarkkailla vanhempiaan ja valikoivat hetken, jolloin he voivat olla jotain vailla. Päihdeongelmaisessa perheessä täytyy huolehtia sisaruksista ja vanhemmista sekä piilottaa ja jäädyttää tunteensa. Isommat lapset pakenevat hankalaa oloa peleihin, kirjoihin ja mielikuvitusmaailmaan.

Aikuisena päihdeongelmaisessa perheessä varttunut valitsee usein kahdesta vaihtoehdosta: Joko hän aliarvioi voimansa, koska on joutunut aina uudelleen ylivoimaisiin tilanteisiin. Hän ei uskalla suojella itseään vaikeilta ihmisuhteilta eikä luota omiin mahdollisuuksiinsa selvittää opinnoissa tai työssä. Toinen toimintamalli on voimien yliarviointi, koska on ollut pakko luottaa omiin voimiinsa.

Tämän tien valinnut ottaa aikuisena ylettömiä haasteita eikä suostu kuuntelemaan normaaleja väsymyksen merkkejä ja on siksi altis uupumaan.

Tyypillistä päihdeongelmaisessa perheessä varttuneelle aikuiselle on myös ylirivittynyt pelkojärjestelmä. Hän pelästyy kaikkea mikä voi viitata elämän romahtamiseen (ylimääräistä laskua, puolison iltamenoa, humalaista naapuristossa). Pelkoreaktiot voivat olla paniikinomaisia ja niistä rauhoittuminen on vaikeaa. Hallinnan tunteen saamiseksi voi syntyä tarve tietää kaikki asiat tarkkaan etukäteen. Hänelle voi muodostua voimakas tarve elää sosiaalisesti hyväksyttävää elämää vastareaktiona omassa lapsuuden kodissa vällinneeille kaaokselle. Tyypillistä on myös yletön siisteys, jatkuva taloudellinen varmistelu sekä kalliiden vaatteiden ja kulutustavaroiden haa-

liminen. Päihdeongelma rikkoo paljon aiheuttaen monenlaista tuskaa ja kärsimystä. Apua on kuitenkin tarjolla ja vaikeista lähtökohdista huolimatta voi toipua olipa sitten käyttäjä tai käyttäjän läheinen. Kielteisetkin asiat voivat kääntyä myönteiseksi voimaksi. On vain tiedettävä miten ja otettava tarjolla olevaa apua vastaan. Läheiset ja lämpimät ihmissuhteet korjaavat lapsuuden vaurioita. Toki arpia jää, mutta ne eivät välttämättä haittaa.

IRJA ESKELINEN

MISTÄ VOIT ALOITTA AVUNHAKEMISEN?

● **Alateen** on tarkoitettu nuorille (10–20-vuotiaille), joiden elämään toisen ihmisen juominen vaikuttaa tai on vaikuttanut.

● **Al-Anon** ja **AA** ovat erillisiä itsenäisiä yhteisöjä. Kummallakin on oma palvelurakenne ja oma kirjallisuus. Al-Anon-ryhmät on tarkoitettu avuksi alkoholistien läheisille, ja AA-ryhmissä toipuvat räittiuteen pyrkivät alkoholistit.

Al-Anon-ryhmään on helppo mennä. Sinun ei tarvitse ilmoittautua etukäteen, vaan voit mennä ryhmään, kun siltä tuntuu. Halutessasi voit kysyä lisätietoja ryhmästä auttavasta puhelimesta.

Halutessasi voit kysyä lisätietoa Al-Anonista puhelimitse. Palveleviin puhelimiin voit soittaa nimettömänä.

● Valtakunnallinen **AA:n auttava puhelin** (myös läheisille),

Helsinki (09) 750 200 klo 9–21

Al-Anonin auttavat puhelimet:

Kemi ja Rovaniemi 045 275 5399
to klo 17.30–20.00

Oulu 040 706 1460 joka päivä klo 19–21

Satakunta 050 431 8495 joka päivä klo 17–21

Savo-Karjala 044 015 1492 joka päivä
klo 19–21

Varsinais-Suomi (02) 245 2255 ma, ti ja to
klo 19–21

Alkoholi työllistää psykoterapeutin

Psykoterapeutin työstäni noin puolet on alkoholiin liittyvien ongelmien käsittelyä. Aamun ensimmäinen asiakas, keski-ikäinen nainen kärsii vieläkin alkoholiongelman seurauksiin kuolleen isän tuottamasta häpeästä ja vaille jäämisestä. Seuraava asiakas, keski-ikäinen mies yrittää toipua vuosia jatkuneesta juopottelusta. Kolmanneksi sisään kävelee kehitysvammayksikön työryhmä, joka on suurissa vaikeuksissa vanhemman kanssa, joka juopuneena kuormittaa työryhmää jatkuvilla raivokkaan vaativilla puheluilla. Iltapäivällä päihdepalveluyksikön työntekijät yrittävät kahdestaan keksiä, miten auttaa 14-vuotiaasta alkoholisoitumassa olevaa tyttöä, jolla menee omasta mielestä oikein hyvin.

Illalla nousen junaan. Takanani nuori poika yrittää selviytyä yhä päihtyneemmin käyttäytyvän

isän aiheuttamasta häpeästä. Parivaljakko on matkalla syyslomalle mummolaan. Siinä syntyy uusia töitä monellekin auttajalle.

Kysäisin psykoterapeuttien koulutusryhmältä, miten monella heidän asiakkaistaan jonkun kohtuuton päihteiden käyttö on keskeinen osa psyykkistä kärsimystä. Terapiassa ryhmän jäsenillä kävi 104 asiakasta, joista 49:llä jonkun päihdeongelma oli keskeinen osa ongelmaa. Me psykoterapeutit saamme siis leipämme pitkälti alkoholista.

On hyvä, että YLE on nostanut päihdeasiat esille erilaisilla kampanjoillaan. On hyvä, että moni tavallinen ihminen on alkanut miettiä suhdettaan alkoholiin.

Mutta rohkenen väittää, että väestön ikääntyminen ei tule kaatamaan terveydenhuoltoamme. Sen tekee alkoholi.

ANNE PAULO-TUOVINEN
psykologi,
psykoterapeutti
Kuopion Valkonauhan
varapuheenjohtaja

Tervehdys Valkonauha-lehden lukijoille

Tätä lehteä lukiessani minua koskettaa se, että jo ennen maamme itsenäistymistä esiäitimme, mummomme, sukumme lesket tai muutoin yksinjääneet naiset saivat voimaa lehden ajatuksista.

Ehkä hekin kokivat samaa kuin monet meistä: valoivat kevätillat, valkovoukot ja Suvivirsi saavat mielen kaikki muistikerrokset liikkeelle. Kaipuuta, kipua. Kertomuksia ja mykkyyttä. Ilon häivähdyksiä. Nöyrää kiittolisuutta siitä, mistä kaikesta on jaksanut kulkea läpi.

Tässä kevään kaihuruksessa, muistojemme vuoristoradassa, hyvä Jumala on kanssamme. Hänen edessään ei kyneleitään tarvitse hävetä eikä nauruaan kätkeä. Jumala kestää kaikenlaiset tunteemme. Jumalalle ei tarvitse pystyttää kulisseyä eikä keksiä valkoisia valheita. Hänelle voi kuiskata, huutaa tai huokaista: Siunaa Sinä minua. Siunaa myös niitä elämäni ihmisiä, jotka tarvitsevat siunausta. Siunaa, jotta löydän luottamuksen, levon ja anteeksiantamisen voiman. Siunaa!

IRJA ASKOLA

Helsingin hiippakunnan piispa

Naisten asialla – kesää kohden

Aloitin Naisjärjestöjen Keskusliiton pääsihteerinä viime syyskuun alussa. Kuukaudet ovat kuluneet uuden ja mielenkiintoisen työn parissa vilkkaasti. Naisjärjestöjen Keskusliiton 57 jäsenjärjestöä ja 400 000 naista yhdistää naisten ja tyttöjen oikeuksien puolustaminen ja sukupuol-

ten välisen tasa-arvon edistäminen. Suurimpia jäsenjärjestöjä ovat Suomen Voimisteluliitto ja Marttaliitto, vanhin tänä vuonna 160 vuotta täyttävä ja edelleen vireä Käkisalmen Kaupungin Rouvasväen Yhdistys. Jäsenjärjestömme Suomen Valkonauhaliitto pian 110-vuotiaana on yksi perinteikkäimmistä järjestöistä.

Mitä rohkeutta onkaan tuolloin vaadittu järjestön perustamiselle!

Koen roolini jatkumona jo pitkään jatkuneelle naisten yhteiselle työlle. On ollut hienoa saada tavata suuri joukko jäsenjärjestöjen upeita naisia. Olenkin sanonut, että meillä Suomessa jokaisen naisen tu-

lisi kuulua järjestöön, löytää oma paikkansa osana yhteisöä. Olen ilokseni käynyt vierailulla Suomen Valkonauhaliitossa Liisankadulla ja saanut mahdollisuuden tutustua Valkonauhaliiton vahvojen naisten pitkän linjan toimintaan. Työhön, jossa toisista naisista välitetään ja pidetään huolta. Se rauhallinen ja luottavainen tunnelma, joka huokui Liisankadun toimistolla, oli hieno kokea. Lähdinkin kotimatkalta valkea enkeli kaulassani.

Saamme Suomessa olla paljon tyytyväisiä. Kuitenkin tiedämme, että yhteistä vaikuttamista on jatkettava olemassa olevien epäkohtien korjaamiseksi. Kuluneina kuu-kausina olemme vaikuttaneet aktiivisesti ja pyrkinet tiiviiseen yhteistyöhön Naisjärjestöjen Keskusliiton jäsenjärjestöjen ja sidosryhmien kanssa. Valmistelimme syksyllä yhteisesti jäsenjärjestöjen kanssa hallitusohjelmatavoitteet vuosille 2015–2019. Kiitos vastauksista myös Valkonauhaliitolle! Tärkeimpinä teemoina pidettiin tasa-arvoista työ- ja perhe-elämää, koulutusta ja kasvatusta, tyttöjen ja naisten hyvinvointia ja terveyttä, naisiin kohdistuvan väkivallan ehkäisemistä ja tasa-arvoista päätöksentekoa ja julkista hallintoa. Olemme luovuttaneet tavoitteet puolueiden ja eduskuntaryhmien johdolle ja seuraamme tarkasti tilanteen kehittymistä. Pidämme välttämättömänä, että tuleva hallitus laatii erillisen kansallisen

tasa-arvo-ohjelman sekä varmistaa resurssit sen toteutumiseen ja seurantaan.

Tänä vuonna vietämme naisten oikeuksia ja sukupuolten välisen tasa-arvoa linjaavan Pekingin julistuksen ja toimintaohjelman 20-vuotisjuhlaa. Vuonna 1995 järjestetty YK:n neljäs maailmankonferenssi naisten aseman edistämiseksi oli ensimmäinen, jossa tarkasteltiin tasa-arvonäkökulmasta naisen elämään liittyviä asioita kaikilla yhteiskunnan eri aloilla. YK:n Naisten asema -toimikunnan, CSW:n, maaliskuussa 2015 pidetty 59. sessio painottui Pekingin julistuksen ja toimintaohjelman käsittelyyn. Erityisesti tarkasteltiin toimintaohjelman toimeenpanon tämänhetkisiä haasteita ja sukupuolten tasa-arvon ja naisten voimaannuttamisen saavutuksia kuluneina 20 vuotena. Jäsenvaltiot myös hyväksyivät julistuksen, joka tavoittelee tasa-arvoa maailmassa vuoteen 2030 mennessä.

YK seuraa jäsenmaidensa hyväksymien ohjelmien ja päätösten toimeenpanoa 5-vuotiskausittaisella arvioinnilla. Virallisista Pekingin toimintaohjelman raporteista vastaa Suomessa valtioneuvosto ja rinnakkaisraporteista Naisjärjestöjen Keskusliitto. Helmikuussa 2015 julkistetussa Sanoista tekoihin, Peking+20 -rinnakkaisraportissa käydään läpi kaikki 12 Pekingin toimintaohjelman

aihealuetta. Raportista käy ilmi, että hyvää työtä sukupuolten välisen tasa-arvon edistämiseksi on tehty paljon, mutta kehitys on monilla aloilla pysähtynyt tai jopa mennyt taaksepäin. Suurimpia ongelmia ovat mm. naisten alhaiset palkat ja selvästi pienemmät eläkkeet, koulutuksen ja työelämän vahva eriytyminen naisten ja miesten aloihin sekä yksinhuoltajaäitien ja yli 65-vuotiaiden yksin asuvien naisten köyhyysriski. Erityisesti on puututtava nautittavaan kohdistuvan väkivallan ja tyttöjen lisääntyvän pahoinvoinnin ehkäisemiseen.

Kampanjoimme tuleviin eduskuntavaaleihin teemalla 100 naista eduskuntaan – 100 kvinnor till riksdagen. Tule sinäkin mukaan vaikuttamaan. Äänestetään yhdessä 100 naista eduskuntaan!

Toivotan teille kaikille Suomen Valkonauhaliiton jäsenille ja lehden lukijoille oikein hyvää äitienpäivää! Aurinkoa ja valoa tuleviin päiviin.

TERHI HEINILÄ

Pääsihteeri, Naisjärjestöjen Keskusliitto

Rakkaus on voimista

Kiitos puolisoille ja äideille

”Kyllä minä tiedän että olet yksi niitä sotijoita, joita ei taida kukaan muistaa kun sota loppuu, vaikka niille ei mikään mitali olisi liian suuri. Ainakin yksi muistaa, Toivosi.”

Näin **Toivo** kirjoittaa puolisolleen **Irmalle** 25.3.1944. Kirje lähtee Karjalan kannakselta Syväriltä. Viisi päivää myöhemmin Toivo haavoittuu. Hänen rintamalla olonsa päättyy siihen. Irma ja Toivo ovat olleet kymmenen vuotta naimisissa. Toivon rintama- ja sairaala-ajoista kertyy yhteensä viisi vuotta. Haavoittumisen aiheuttamasta surusta ja huolesta huolimatta Irma on kiitollinen, että on saanut puolisonsa takaisin sodasta. Toivo poti oikean olkavarren hermon katkeamista ja nimeämättömäksi jäänyttä keuhkosairauttaan sairaalassa kaikessa rauhassa silloin, kun hänen tovereillaan Karjalan kannaksella oli kovat paikat Neuvostoliiton suurhyökkäyksen keskellä. Sairaala-aikaa kesti vielä pitkään senkin jälkeen, kun Suomi oli solminut syyskuussa välirauhansopimuksen Neuvostoliiton kanssa.

Irman elämää on jo vuosikausia sävyttänyt kirjeiden odotus. Silloinkin, kun kirje viipty, työt tulevat hoidetuiksi. Irma istuttaa kolmesataa kaalintainta, kun on kevät, ajaa hevosella heiniä latoon, kun on kesä ja levittää lannat pellolle, kun on syksy. Hän lähettää Toivolle ainakin ker-

Ote kirjeestä, jossa Irma lähettää kuvan Toivolle:12.5.1943, Oma Toivoni! ... Sain tänään nuo kuvat, niin lähetän ne heti sinunkin nähtäväksesi. Sinä olet niissä juuri sellainen kuin olet. En tahdo maltaa olla katselematta sinua. Tuntuu melkein kuin olisit kotona. No kahden kuukauden kuluttuahan jo taas saan alkaa sinua pikku hiljalleen odottelemaan...Hyvää yötä vaan ja Jumalan varjelusta ja siunausta sinulle siellä kaikissa hommissasi. Irmasi

Kuva Irmasta ja Toivosta on otettu Valokuvaamo Kotkassa maaliskuussa 1943. Irma on kuvassa 29 ja Toivo 32 vuotta. Naimisissa he ovat olleet pian yhdeksän vuotta. Edellisestä lomasta on kulunut neljä kuukautta, mikä on asemasodan aikana normaali lomaväli.

vahvin

ran viikossa paketin ja kolme kertaa viikossa kirjeen. Niissä Irma kertoo yksityiskohtaisesti, mitä hän on tehnyt ja miltä sota sinä päivänä Tommolan talon piha-piiristä, mereltä kalastuspuuhista tai riihiltä puintihommista katsottuna näyttää. Sota on aivan aidan takana: vajaan kymmenen kilometrin päässä sijaitseva Kotka on sodan pommitetuimpia paikkoja. Toivo rohkaisee Irmaa olemaan vahva ja kertoo, miten he siellä rintamalla tekevät kaikkensa, että Suomi selviytyy.

Kirjaani ”Irma ja Toivo, sodankirjeet 1939–1944” aloitellessani totesin, että sota-ajan rintamakokemuksia on käsitelty jo monella tavalla. Näinä aikoina niitä on tullut vielä paljon lisää. Sen sijaan perheenjäsenten kotona pärjäämisestä on kerrottu rintamakokemuksia vähemmän. Niin on tapahtunut jo senkin vuoksi, että kotoa tullut posti hävisi rintamaoloissa helposti. Sen jälkeen kun Toivo oli pyytänyt ja saanut rintamalle itselleen pienen peltirasian, taskuun mahtuvan, Toivo sai toimitetuksi kotiin noin 300 Irmalta saamaansa kirjettä. Irman kirjeistä voi seurata ”maatalousraportteja”, kuten hän itse kirjeitensä nimittää, koko sodan ajalta ensimmäistä talvisodan joulukuuta lukuun ottamatta. Silloin sitä ”pienää peltirasiaa” Toivolla ei vielä ollut.

Irma on yksi heistä, jotka kotona katsoivat, että maat tulivat kylvöön ja ruokaa riitti. Yli puolet seudun asukkaista sai toimeentulonsa tehtaista. Siellä naiset ottivat rintamalla olevien miesten paikat ja koneet pysyivät käynnissä. Toivo kiittää puolisoaan kirjeissään. Irman tuen avulla hän jaksaa. Toivo kiittää myös kaikkia äitejä ja puolisoita. Heidän tukensa on kor-

vaamaton miesten jaksamisen kannalta rintamalla. Toivo kertoo Irmalle lottien antamasta avusta. Kahvi ja pulla ovat juhlaa rintamalla ja sairaalassa kirje löytää perille heidän ansiostaan. Toivon alussa mainitut kiittävät sanat kuuluvat kaikille näille naisille ja ovat siksi myös kirjan mottona.

Ulos umpikujista

Kirjeiden taustoja kirjoittaessani tutustuin Irman ja Toivon kotipaikkakunnan sodanaikaisiin lehtiin. Talvisodan syytyessä ainakin siellä, Kymin Helilässä, nykyisen Kotkan kaupungissa, lapset olivat esillä paikallisessa lehdessä esimerkillisellä tavalla. Joulukuun 19. päivä, jolloin sotaa oli käyty vajaa kolme viikkoa, sanomalehti Etelä-Suomessa oli otsikko: ”Lapsia on varjeltava.” Jutussa vanhempia ohjataan pitämään silmällä, mitä lapset saavat kuulla ja lukea. Ja ainakin välttämätöntä on selvittää lapsille, ”mistä on kysymys, että kysymys on uuden ja paremman tulevaisuuden luomisesta Suomen kansalle”. Monet pienet tytöt ja pojat saivatkin elää turvallisessa ympäristössä, vaikka isä tai setä tai eno oli sodassa. Ja myös sodan jälkeen arkipäivän uudelleen rakentaminen onnistui ilman että lapsien tarvitsi tietää vaikeuksista.

On kuitenkin hyvä, että kerrotaan myös toisenlaisia tarinoita. Tänäpäin, tätä kirjoittaessani paikallinen lehtemme on julkaissut talvisodan 75 vuotta sitten tapahtuneen päättymisen johdosta aiheeseen liittyvän jutun. Jutussa haastateltava kertoo, miten vasta nyt eläkkeellä on ollut aikaa ja voimia käydä läpi omia sotaan liittyviä lapsen tunteitaan ja kokemuksi-

Omo PakasJumani!

Vitloksia paljon kirjusta.
Tätä kirjoittaessani en vielä tie-
tä loppuani mitään. Täällä
vemmällä ehkä saisin tietää
ko. Tämän viikon puolella
tä. Jos se määrä aikana tule-
lisiin lauantaina päivällä.
Mutta voihan se viipatakin.
Olen taas samassa paikassa
tä, lähelin viimeksiin Lou-
assa ei ole muuta kuin "herro-
iiden passaria ja mitä mu-
vintivitä joiden nimeä on
anoa, voit saada vaikke
jita seuraasi jos hyrin sat-
arvassa horsussa mitä enää
kävin täällä eräessä horsu-
len ja näin joidella ka-
n. Koetin hämätä horsu-
luaille joltain tuttua hen-
karrinainen kavistus ma-

vastauksen. Kukaan ei nähnyt, että nyt pikku tyttö alkoi odottaa ajan kulumista. Päivä päivältä lähestyi aika, jolloin isä olisi riittävän vanha. Mutta pysyisikö isä vammojensa vuoksi niin kauan hengissä? Kymmenentuhannet sotaorvot alkoivat kantaa isän tai äidin tai molempien menetystä. Ruotsissa monet lapset saivat hyvän alun elämälleen. Toisille kotiin palaaminen merkitsi vieraaseen ympäristöön tuleamista.

"Kirjoitan sen vuoksi, että ajatukset selkiytyisivät. Yritän ymmärtää muita ja itseäni. Haluan ihmetellä elämää ja Jumalaa." Nämä piispa **Eero Huovisen** hänen omaa kirjoittamistaan kuvaavat sanat kiteyttävät monen kokemuksen. Sodan tai heti sen jälkeisen ajan pienet tytöt ja pojat, nyt eläkeiässä olevat, tulevat esille kokemuksineen. Nuhruisesta pahvilaatikosta on voinut löytyä vaikkapa yli 700 sodan ajan kirjettä. Ja niistä puolestaan on herännyt henkiin elävät isä ja äiti, murheen ohella myös heidän uskonsa Jumalan johdatukseen ja toivonsa paremmasta tulevaisuudesta. Ja toiveensa omasta lapsesta. Kirjeitä lukiessaan tämän sodan jälkimaininkeihin eksyneen pikku tytön tunteet ja kokemukset alkoivat etsiä ulos umpikujistaan valoon. Muistelemalla, kertomalla ja kirjoittamalla se tapahtui ja kirjana toteutui. Kirjeiden elämänvoima oli tarttuvaa.

Voimaa sanasta

Silloin, 75 vuotta sitten, Irma katsoo puolitankoon vedettyä siniristolippua omassa pihassaan ja kaikissa Helilän talojen pihossa ja itkee. Vasta neljän päivän päästä hän kirjoittaa Toivolle. Irma toivoo kirjeessään, "että vielä kerran on Suomi ehyt ja koskematon". Tarvittiin vielä toinen sota. Kiihtolisena voimme todeta, että sen jälkeen Suomi on saanut sen, mitä Irma

aan. Lehti siteeraa myös tutkija Ilona Koivisto: "Sota-aikana surivat kaikki, eikä lasten tunteisiin silloin kiinnitetty erityistä huomiota. Sodan jälkeen taas oli kiire rakentaa maata uudestaan. Oltiin kiitollisia hengissä säilymisestä ja siitä, jos ruoka ja lämpimät vaatteet saatiin riittämään".

Ne pienet tytöt ja pojat, jotka joutuivat tavalla tai toisella sodan jalkoihin, ovat ehkä kantaneet sen seurauksia koko ikänsä. Yli kymmenen prosenttia kansasta joutui jättämään uuden rajan taakse kaikki: kotinsa, peltonsa, karjansa ja tarvaransa. Kymmenet tuhannet isät ja puoliset tulivat haavoittuneina kotiin. "Minä ikäisenä vielä joutuu sotaan", oli silloin pienen tytön kysymys, johon hän sai myös

sille tässä kirjeessään toivoo. Irma kirjoittaa 17.3.1940 Toivolle:

”Toivo kiltti!

Terveisiä täältä kotoa. Siitä, kun viimeksi kirjoitin ja lähetin paketin sinulle, on tapahtunut niin paljon asioita, ettei millään uskoisi olevan kysymyksessä vain joku-nen päivä. Nyt se siis tuli ’rauha’. ...

...kun ehdot kuulin, niin en millään ollut siitä iskusta selville päästä. Ensimmäisinä päivinä en osannut paljon muuta kun itkeä. Ei sodan alku eikä mitkään tiedot sieltä niin vaikuttaneet, sillä minä en ainakaan ollut ottanut tätä mahdollisuutta paljon huomioonkaan. Uskoin aina vaan, että vielä Jumala jollain tavoin meitä auttaa kunnialla tästä selviämään, mutta kai tämä oli Hänenkin tahtonsa. Sydämessäni sodin Jumalaa vastaan, kun esim. ajattelin lausetta ’Kaikki yhdessä myötä vaikuttaa niiden parhaaksi, jotka Jumalaa rakastavat’... Nyt, kun olen alkanut jaksaa ajatella, että tämä voi kuitenkin olla Jumalan tarkoitus, niin ihan kuin olisi paino pois otettu. Emmehän aina tiedä, mitä kiertoteitä Hän meitä kuljettaa...

Raskastahan tämä on ajatella teidän kannaltanne, jotka olette siellä päivän kuorman ja helteen kantaneet... Ensimmäinen ajatus olikin, miten te siellä jaksatte tämän tiedon vastaan ottaa. Ja vielä se toinen asia, se väestön siirto. Siinä revittää irti rakkaimpia siteitä. Onhan samoja peltoja viljellyt monet sukupolvet isältä pojalle ja jätöpäs kaikki suurimmalle vihollisellesi. Timokin (talon hevonen, toim. huom.) on Virolahdella siirtoa toimittamassa. Täällä ei ole kun jokin hevonen kotona. Voihan edessämme olla raskaitakin aikoja, mutta kielletäänhän Jumalan sanassa murehtimasta huomisesta päivästä. Sillä kullakin päivällä on omat surunsa. Onhan meillä vielä itsenäisyytemme ja monta muuta, josta on tällä kertaa kiittämisenkin syytä. Saammehan panna järjen vangiksi ja uskoa, että vielä kerran on Suomi ehyt ja koskematon.

Täällä on jo paljon sotamiehiä ja työkomppanian miehiä. Viime yönä oli meil-

läkin 18 miestä, mutta aamulla taas jatkoivat matkaansa. Olivat hyvin hiljaisia ja mukavia miehiä. Ei edes kukaan kiroillut. Lämmitimme heille saunan. Illalla keitimme suuren kattilallisen riisipuuroa. Illalla ja aamulla pojat saivat pullakahvit. Pojat olivat hyvin kiitollisia, vaikka ei kaikille hyvää petiä riittänytään. Heidän vänrikkinsäkin tuli oikein haikealle mielelle, kun muistui koti mieleen.

Voi hyvin. Irma. Ehkä kohta sinäkin jo tulet kotiin.”

Irma sai voimia uskosta Jumalan huolenpitoon. Ensi hädän ja pelon väistyttyä tulevaisuus näyttäytyi kaaoksen sijasta ajalta, jossa Jumalan johdatus toimii. Keskinäinen auttaminen ja myötätunto nousivat jälleen kerran arkipäivän voimanlähteiksi.

Rakkauden puhetta

Iloitsemme keväästä. Iloitsemme valosta ja kasvusta, joka on joka vuosi yhtä uu-

**Toivon tekemä puhdetyö Irmalle
Toivon kirje, jossa hän kertoo puhdetyöstään:
18.4.1943, Rakas Irmani!**

**Kiitos kirjeestä ja paketista. Nythän sitten sain ne taiteilijan välineet. Mistä saisi evakuoitua taiteilijan taidon! Se puuttuu melkein kokonaan. Yritin maalata jo yhden kupin pohjaan kukkasta. Kyllähän sinä sanot kun joskus sen näet, että kaikille sitä värejä tulee laitettua...
Kiitos vain taas kaikesta ja hyvää vointia.
Toivosi**

Narsissit kasvavat vielä nyt samoista mukulasuvuista, jotka Irma ja Toivo ovat istuttaneet maahan sodan jälkeen.

si ja ihmeellinen. Myös Irma saa kirjeitä, joissa Toivo kertoo eturintamalta, vihollisuuksien ja sotatoimien keskeltä kukista, kiittolisuudesta ja Jumalasta. Poimin kevään kunniaksi ja kirjoitukseni päätteeksi otteita kirjeistä, jotka on päivätty seuraavasti:

Korsussa 10.6.1943, Korsun katolla 18.6.1943 ja ”Puistoni” penkillä 20.6.1943.

”Irma Kiltti / Kultani / Kukkaseni!

Meillä on ollut asunnon muutto. Päästiin hyvään korsuun. Koko päivä meni pihan kunnostamisessa. Näkisitpä miten hieno piha meillä on. Sain joukkueen johtajalta erilaisia kukan siemeniä. Kukkapenkkiä on n. 15 m. Pihassa on pieni lampi. Sen korsun puolinen reuna istutettiin koivuja metrin päähän toisistaan. Lisäksi on arkinen kahvipöytä ja vieraspöytä valkoisella hiekalla ja tuolit ympärillä. ... Viime yönä kylvettiin yhdessä joukkueen johtajan kanssa hänen korsunsa luo kukkia. Pääsisipä vihollinen salaa näkemään mitä meikäläisten linjoilla tehdään. ...

Eilen vasta kylvin herneet, lantun, porkkanan, punajuuret ja nauriin. Kasvitarhani on luonnon ihanalla korkealla paikalla. Kaunis näköala yli kahden veden ja kauaksi vihollisen puolelle. Illalla istutin pihaan pari pensasta lisää. Toinen on punainen villiruusu, mutta toista en ole koskaan nähnyt. Ruusupensaan tapainen, mutta pienet valkoiset kukat on pyörän muotoisessa muodossa. Itse evers-tikin kehui ja komppanian päällikkö sanoi että koko pataljoonan parhaiten laitet-

tu piha, vaikka se ei vielä oikein kunnossa olekaan. ...

Pian on juhannuskin. Muistuu mieleen ennen vietetyt juhannusaatot, limonaa-tit y.m. Täälläkin on omat hauskuuten-sa. Sieltä kotoa tuleva oman kullan laittama paketti, korvikepakki ja kaunis luonto tarjoavat hauskuutta yllin kyllin.

En tiedä ovatko ketkään toiset niin tunteellisia kuin minä, mutta minusta tuntuu kuin tuokin koko heimokansan värejä edustava kukkapuketti edessäni pöydällä sanoisi, että he ovat yksinäisen ystäviä. Harvoin täällä kukaan muu puhuukaan Jumalan suuresta rakkaudesta kuin nuo kauniit ja puhtaat kukat.”

Toivo kylvää kukan siemeniä ja saa ne kasvamaan, joku osaa sanoa myötätuntoisia sanoja ja voi jakaa saamastaan lahjasta hyvää mieltä muillekin, jollakin on kahvinkeitämisen ja pullan leipomisen lahja jaettavanaan. Tai on saanut aikaan pake-tin rintamalle kerran viikossa niin kuin Irma Toivolleen. Kaikista voimista rakkaus on vahvin eikä kukkulaa äsken kohdannut tykkitulun suihku estänyt Toivoa kylvästä siihen kukkapenkkiä. Nuo ”kauniit ja puhtaat kukat” korsun pihassa, puutarhan pöydällä, puhuivat Toivolle selvää kieltä Jumalan suuren rakkaudesta. Sen kielen isä opetti aikanaan myös omalle pikku tyttölleen.

ILONA KUOKKANEN

De enestående downstvingene – Ainutlaatuiset kaksoset

Lauritzenin perheen tarina Norjasta

Meillä on 10 lasta, joista nuorin on 13-vuotias ja vanhin on täyttänyt jo 34 vuotta. Mutta erityisesti Jumala on siunannut perhettämme, ystäviämme ja monia ihmisiä eri puolilla Norjaa kaksostemme **Filipin** ja **Christofferin** kautta. He ovat 17-vuotiaat identtiset kaksoset, joilla on Downin Syndrooma. Itseasiassa 1. Kor. 1: 27-28 on antanut meille aivan uuden merkityksen näiden vuosien aikana. Kaksoset ovat vastaus rukoukseemme, jota emme edes rukoilleet ennen kuin vasta heidän syntymänsä jälkeen.

Koko 1980-luvun aina 1990-luvun puoleen väliin asti työskentelimme norjalaisessa järjestössä ”Oikeus Elää”. Me kiersimme näyttämässä filmiä ”No Alibi” (Pat Boone, USA). Se on hyvä elokuva, jossa on kaksi osaa. Ensimmäinen osa kertoo jännittävästi nuoresta naispuolisesta TV-reportterista, joka työstää projektia abortista. Kameraryhmän kanssa hän vieraillee eräällä yläasteella ja nauhoittaa opiskelijoiden ja

heidän opettajansa välisiä keskusteluja aiheesta. Tarina saa yllättävän käänteen, kun TV-reportteri saa tietää itse olevansa raskaana.

Toinen osa kertoo ihmisistä, jotka ovat halunneet valita sen vaikeamman tien vaikeassa elämäntilanteessa. ”On pa-

rempikin tie” on tämän osan otsikko. Tunnussävelenä on kaunis **Pat Boonin** melodia, jonka nimi on ”It is a better way” toisen osan otsikon mukaan. Tapaamme siinä naisen, joka raiskattiin ja tuli ras-

kaaksi. Hän joutui hyvin syvälle tuskassaan ja elämäntilanteensa vuoksi, mutta päätti kuitenkin valita elämän. Hän halusi synnyttää lapsen ja koki päätöksessään Jumalan läsnäolon. Filmissä tapaamme myös avioparin, joka ei voinut saada omia lapsia. He adoptoivat kaksi tyttöä, joilla on Downin Syndrooma. Haastattelussa he kertovat, että nuo tytöt ovat tehneet heidän avioliitostaan onnellisemmän ja antaneet syvemmän ymmärryksen siitä, mitä rakkaus, kiintymys ja huolenpito on. Kun katseen sitä haastattelua, näen heidän silmistään, että he tarkoittavat sitä, mitä sanovat.

Pian esityksen jälkeen minulle soitti kristitty nainen, joka asuu Koillis-Norjassa. Hänet oli raiskattu lomalla ulkomailla ja hän tuli raskaaksi. Hän menetti ystävänsä, perheensä ja työpaikkansa, mutta siitä huolimatta hän päätti ottaa vauvan vastaan. Hän halusi kertoa tarinansa toisille. Hän kertoo, että Jumala on antanut kaiken, mitä hän tarvitsee ja on osoittanut hänel-

Perhe matkustaa kunnostetulla asuntoautollaan eri puolilla Norjaa vieden kuulijoille ilon ja toivon sanomaa.

Lauritzenin musikaalinen perhe esiintyy eri puolilla Norjaa.

le paljon armoa ja rakkautta. Hänestä on pidetty hyvää huolta. Tämä oli suurenmoinen vastaus kyselyihini. Hän halusi matkustaa jonkun aikaa kanssamme ja kertoa tarinansa.

Vuonna 1997 Jumala antoi meille sitten Filipin ja Christofferin. Me saimme vahvistuksen jatkaa tällä tielämme. Heti yhteisen matkamme alussa koimme, että on meidän etuoikeutemme – suorastaan velvollisuutemme kertoa siitä, mitä Taivaallinen Isä tekee, on tehnyt ja tulee tekemään perheessämme. Viimeiset viisi vuotta olemme osallistuneet kaksosten kanssa erilaisiin tapahtumiin, joita ”Oikeus Elää” järjestää.

Olemme laulaneet kaksosten kanssa esim. Bergenissä, Haugesundissa ja Stavangerissa ja samalla kerromme elämästämme. Vuonna 2008 julkaistiin kirja ”Den eneste Downstvingene”. Suomeksi se on ”Ainutlaatuiset Kaksoset”. Kirjassa kerromme ensimmäisestä kymmenestä vuodesta Filipin ja Christofferin kanssa. Kirja on osoittautunut siunaukseksi monille ihmisille ja nyt se on käännetty saksaksi ja englanniksi. Kirjan otsikko tulee olemaan ”When Heaven Answers”, suomeksi ”Kun Taivas Vastaa”, koska näiden vuosien aikana olemme nähneet selvemmin Herramme käden kaikessa siinä, mitä olemme kohdanneet. Kirja toi meille sellaisen siunauksen, että meillä oli varaa

ostaa vanha Mercedes-bussi ja tehdä siitä asuntoauto, jossa on sängyt, keittiö ja WC. Asuntoauton etuosaan olemme kirjoittaneet punaisin kirjaimin ”Jeesus on tie”. Takana on teksti ”Jeesus on elämä” ja vasemmalla puolella autoa on iso, punainen sydän, jossa kirjaimet ”PG”. Norjaksi se tarkoittaa ”Pris Gud”, englanniksi ”Praise God” ja suomeksi ”Ylistys Jumalalle”. Tällä symbolilla itse asiassa on syvin merkitys jokaiselle elävälle ihmiselle. Olemme ajelleet autollamme kaikkialla Norjassa ja viesti on koskettanut ihmisiä.

Rakkaat terveisemme sinne Suomeen!

KNUT E. LAURITZEN

Artikkelin käänsi suomeksi ANNA-MARI LAINE.

Äidin rukous

*Olin lapsi pieni sylissä emosen,
hän hellin käsin kantoi etehen Jeesuksen.*

*Siinä pyysi hiljaa lastansa katsomaan,
kyynelien viljaa hartaasti siunaamaan.*

*Anna sielun rauha, poista pelkonsa,
ahdistus jos painaa sitä helpota.*

*Anna kukkaniittyin ylitse kulkea,
ohdakkeiset polut ohittaa taidolla.*

*Salli kädestäsi lahjoja ammentaa,
jotka vielä seuraa polvea tulevaa.*

*Elämän karikoista ohitse ohjaamaan,
tuoda hänet kerran taivaan satamaan.*

ANJA KELTOMÄKI

Vahto

Kirjoittaja on Turun Valkonauhan jäsen.

Rajoja rikkovasta kansalaisuudesta

Olemme vaimoni **Kaisan** kanssa saaneet elää etuoikeutetun elämän. Teologian ylioppilaina olimme kesän 1965 Vaalan seurakunnassa nuorisotyöntekijöinä. Asuimme Säräisniemen vanhassa pappilassa ison Oulujärven rannalla. Kummallakin oli ajatus lähtemisestä lähetystyöhön. Opiskelunsa alussa Kaisa ”oli myynyt nahkansa” lähetystyölle. Hän oli tehnyt sopimuksen Lähetysseuran kanssa, että lähtee valmistuttuaan lähetystyöhön sinne, missä tarvitaan, ja tietenkin, jos Jumala suo. Suomen Lähetysseura antoi asunnon ja ruuan ja järjesti sopimuksen tehneille lähetysopetusta.

Kun sitten kosin Kaisaa vaimokseni, hän unohti tärkeän pykälän sopimuksessa. Lähetysopiston rehtori, professori **Matti Peltola** joutui muistuttamaan kihlattia morsiantani tuosta pykälästä. ”Onko siitä kosijasta lähetystyöhön lähtijäksi?” Niin sitten tein soveltuvuustestin ja pääsin lähetyskurssille. **Mari**-tyttärem-

me täytti vuoden syksyn 1970 lähetyskurssin aikana.

Saavuimme Angolaan Loppiaisenä 1973 ja **Riikka** syntyi maaliskuun alussa kotona öljylampun valossa sveitsiläisen kättilön avustamana. Kotimme oli ollut myös Matti ja **Inkeri Peltolan** koti silloin kun me synnyimme 1943. Kastejuhlassa oli kansainvälinen seurakunta: angolalaisia, sveitsiläisiä, portugalilaisia ja suomalaisia.

Kaksi kertaa lähdimme Angolasta sotaa pakoon, ensimmäisen kerran sisällissodan laajennuttua elokuussa 1975 yhdessä **Anni Väisälän** ja **Ritva Marttalan** kanssa. Sunnuntaiaamuinen pakomatkamme ”sattui” juuri samaan aikaan, kun nimikkoseurakunnissamme kokoontuttiin jumalanpalvelukseen ja rukoihtiin. Rukous kantaa. Rukous on kaiken perusta. Rukous on lahja, jota saamme käyttää.

Angola itsenäistyi Portugalin vallasta 11.11.1975 sodan yhä

jatkua UNITA-puolueen kanssa. Pääsimme palaamaan Angolaan kasvavalla lähetijoukolla helmikuusta 1977 lähtien. Etelä-Afrikan liittytyä sotimaan UNITAn kanssa MPLA-puoluetta vastaan Lähetysseura kutsui tammikuussa 1980 kaikki lähetit, 8 aikuista ja 4 lasta Suomeen. Perheemme asettui Kaisan vanhempien kotiin Sarjankylälle Nivalassa. Riikka sai opettajakseen jo Kaisaa opettaneen **Eeva Sarjanojan**. Ja taas tahtui ihme! Pääsimme palaamaan Angolaan Lubangon kaupunkiin toukokuun alussa 1980. Enkelin sanasta Marialle, Jeesuksen äidille, on vuosien aikana tullut meille tun-

Kuvassa on neljä kummpariskuntaa ja Marlene 22.11.2010. Takarivi vas. Helena ja José, Laurinda ja Higino, Rosa ja Tito, Flora ja Paulo, Marlene.

nussana: ”Jumalalle ei mikään ole mahdotonta!” (Lk 1:37)

Kesäkuussa 1982 palasimme Suomeen. Marin oli aika mennä yläasteelle. Asunto löytyi Tampereelta mutta vain vuodeksi. 1983 kesäkuun alussa muutimme Martinlaaksoon, Vantaalle. Kaisa sai pestin KKK:n (Kirkon Lähetystön Keskus) koulutussihteerinä ja minä Lähetysseuran kandidaattisihteerinä. Ensimmäinen työtehtäväni oli lukea soveltuvuustestini vastaus. Ihmettelin, kuinka hyvin tuo testi oli onnistunut. ”Juuuri noin, aivan...!” Ja loppukaaneetti: ”Ei suositella lähetettäväksi yksinään!”

Abel ja Marlene Kaisan ja Erkin kanssa.

Angolassa olimme, että seurakunta on perhe, suuri perhe. Serkutkin ovat veljiä ja sisaria. Kaimuudella on aivan oma merkityksensä. Kaima on läheinen kuin veli tai sisar tai enemmänkin, kuin sama ihminen.

Hääkummit ovat vanhempia kristittyjä pariskuntia.

Häitten valmistelussa hääkummeilla on omat velvollisuutensa. Ne eivät lopu häitten jälkeen. Hääkummit ovat pariskunnan neuvoja ja tukijoita jatkuvasti. Saimme ja saamme olla kahdeksalle pariskunnalle hääkummeina. Yksi nuoripari opetti paljon huumeiden vallasta. **Abel** ja **Marlene** olivat rakastuneet

Riikka syntyi maaliskuun alussa 1973 kotona öljylampun valossa sveitsiläisen kättilön avustamana. Kastejuhlassa oli kansainvälinen seurakunta: angolalaisia, sveitsiläisiä, portugalilaisia ja suomalaisia.

Vuoden 1981 juhannuksen viettäjät ovat takkatulen ja eukalyptusoksan ääressä Lubangon kaupungissa, missä asuimme 1980–82. Mari, Hendeliina, Menette, Selma ja Riikka.

Menette sai SLS:n stipendin ja tuli Suomeen opiskelemaan musiikkia Raudaskylässä lukuvuoden 1985–86. Myöhemmin hän oli pappiskurssilla Shangalala-Instituutissa ja vihittiin papiksi 2002.

Oikealla olevassa kuvassa Menette on asetettu Ondjivan seurakunnan kirkkoherraksi vuoden 2003 alussa. Myös aviopuoliso Vilho Abílio sai siunauksen. Pastori Menette kuoli yllättäen 25.2.2013. MeMaRi-tertsetti hitsautui vuosien kuluessa läheisiksi sisaruksiksi. Mari ja Riikka saivat olla morsiuustyttöinä Meneten ja Vilhon häissä.

toisiinsa. Abelilla oli paha riippuvuus helposti hankittavasta paikallisesta huumeesta, liambasta. Nuori pari tuli yhdessä kaste- ja rippikouluun. Ehkä rakastuminen sai huumeiden käytön vähentymään jopa niin, ettei sitä ulkopuolinen huomannut. Kaste- ja rippijuhlan jälkeen vietettiin häät. Sitten myöhemmin vanha vaiva ilmaantui uudelleen. Nyt viime syksynä käydessämme Angolassa kuulumme hyvän uutisen. Abel on ollut erossa huumeista jo pitempään. Yhteiselo Marlenen kanssa on ollut poikki jo vuosia. Abel on ahkerasti mukana seurakunnassa. Häntä pelottaa kulkea kaupungilla ja nähdä ihmisiä, jotka pelkäävät häntä. Hän ei muista huumeisia tekemiään. Jaksaisitko rukoilla Abelin ja Marlenen puolesta!

Olemme suuresti kiitollisia lapsistamme Marista ja Riikasta. He molemmat saavat olla evankeliumin, ilosanoman, asialla. Mari **Voutilainen** on Puijon seurakuntapastorina ja Riikka **Halme-Berneking** tekee raamatunkäännöskonsultin töitä seitsemän angolalaisen kielen parissa. Riikka sanoo saaneensa kolme kansalaisuutta: Taivaan, Suomen ja Angolan. Riikan ja miehensä **Steven** asuinpaikka vaihtelee. Nyt he asuvat Suomessa Vantaalla.

Kaikki tarvitsemme toisiamme. Jumala meitä auttakoon löytämään paikkamme Hänen työssään. Rikkaasta elämästä kiitolliset,

ERKKI JA KAISA HALME

LAPSIASIAVALTUUTETUN VUOSIKIRJA:

Lasten eriarvoistuminen pysäytettävissä

Lapsiasiavaltuutettu antaa vuosittain valtioneuvostolle Vuosikirjan, joka sisältää arvion lasten oikeuksien toteutumisesta, lasten hyvinvoinnin ja elinolojen kehityksestä sekä lainsäädännössä havaituista puutteista Suomessa. Lapsiasiavaltuutettu TUOMAS KURTTILA luovutti Vuosikirjan pääministeri ALEXANDER STUBBILLE perjantaina 27. maaliskuuta.

Vas. toimitusjohtaja Pasi Holm Pellervon taloustutkimuksesta, pääministeri Alexander Stubb, lapsiasiavaltuutettu Tuomas Kurttila.

Vuosikirjan tietopohja perustuu vuoden 2014 lopulla julkistettuihin Lasten hyvinvoinnin kansallisiin indikaattoreihin sekä Vuosikirjan valmistelussa tehtyyn asiantuntijakuulemiseen.

Suomi on yksi ihmiskunnan parhaista yhteiskunnista kasvaa ja elää lapsena. Lasten yleisarvio hyvinvoinnistaan ja elämästään on Suomessa valoisa. Suomalaisista lapsista noin 90 prosenttia kokee elämänsä hyvänä. Koululaistutkimuksissa 40 maan vertailussa paremman arvosanan omalle elämälleen ovat antaneet vain Belgian ja Hollannin lapset.

Eriarvoisuus kasvussa

Lapsiasiavaltuutetun arvion mukaan Suomen lapsipolitiikka on murroskohdassa, jossa vaaditaan toimia lasten yhdenvertaisuuden takaamiseksi.

Lasten hyvinvointia ja elinoloja heikentävät erityisesti oppimis- ja terveyserojen kasvu sekä lasten perusoikeuksien toteutumisen riippuvuus asuinkunnan päätöksistä. Huomio kiinnittyy myös viime vuosina tapahtuneeseen syntyvyyden laskuun, mikä osaltaan kertoo luottamuksesta perheen perustamiseen.

– Lasten oppimistulokset ovat laskeneet koko 2000-lu-

vun ajan. Joka kahdeksas poika ei 15-vuotiaana osaa lukea tasolla, joka tarvitaan jatkoopintoihin. Sosiaalinen liikkuvuus on pysähtynyt. Suomessa varakkaimpien ja korkeimmin koulutettujen vanhempien jälkeläiset etenevät koulutuksessa muita pidemmälle. Esimerkiksi sijoittuminen painotettuun opetukseen on vähäisempää heikommista sosiaalisista taustoista tulevilla lapsilla, vaikka oppimistuloksissa ei olisi lasten kesken eroa. Lukutaidottomissa pojissa ovat yliedustettuina vieraskieliset lapset. Arvioiden mukaan vieraskielisten lasten riski joutua koulutuksen ja työ-

elämän ulkopuolelle on jopa viisinkertainen, lapsiasiavaltuutettu **Kurttila** toteaa.

Kuntien väliset erot lakisääteisten palvelujen laadussa ovat suuret. Esimerkiksi 9-vuotisen peruskoulun aikana saadun opetuksen määrä vaihtelee kuntien välillä yli lukukauden. Erot neuvolatoiminnassa, lastensuojelussa ja vapaa-ajan palveluissa ovat merkittäviä.

Eriarvoistuminen on samaan aikaan siirtynyt maan eri alueiden väliltä kaupunkien sisälle. Kansalliset oppimistulosten arvioinnit ja PISA-tulokset osoittavat heikoimpien ja parhaimpien koulujen löytyvän etelän metropolialueelta.

Vuonna 2013 joka kolmas lastensuojelun tehtävissä toimivista sosiaalityöntekijöistä oli vailla kelpoisuutta eli epäpäteviä. Viidesosassa kuntia alle puolet sosiaalityöntekijöistä täytti kelpoisuusehdot. Osassa kuntia ei ollut yhtäkään kelpoista sosiaalityöntekijää lastensuojelussa.

Hallituksen työ jäi kesken

Suomen lapsipolitiikan uhiksi Vuosikirja toteaa heikon lapsiasioiden valmistelun, universaalien palveluiden rapautumisen sekä sukupolvisen syrjäytymisen kierteen.

– Lapsiin kohdistuvia vaikutuksia on tunnistettu hallituksen esityksissä vähäisesti, mikä kertoo lainvalmistelun vakavista puutteista. Samaan aikaan hallitusohjelmiin on kirjattu vaikutusarvioinnin edistäminen. Hallituksen tavoitteena ollut lapsi- ja per-

heasioiden koordinaation parantaminen jäi kesken. Selvitystyötä tehtiin sosiaali- ja terveystieteiden ministeriössä vuoden 2011 syksyllä ja vuoden 2012 keväällä, mutta tämän jälkeen selvitystyö oli pysähtynyt aina vuoden 2014 loppuun asti. Päätöksiä lapsi- ja perheasioiden koordinaatiosta ei ole tehty, lapsiasiavaltuutettu Kurttila huomauttaa.

YK:n lapsen oikeuksien komitean huomautukset Suomea koskien eivät ole johtaneet päätöksiin vaikutusarvioinnin tehostamisesta sekä lapsiasioiden koordinaatio- ja johtamisrakenteen luomisesta.

Tämä on johtanut vähäiseen tutkimustiedon hyödyntämiseen, monitieteisen ja poikkihallinnollisen valmistelun puuttumiseen sekä monien erityisryhmiä koskevien tarkastelujen vähäisyyteen.

Osassa hallituksen lapsiin liittyvistä valmisteluista poliittinen prosessi on sekoittanut asiantuntijavalmistelua. Näin kävi muun muassa varhaiskasvatuslain valmistelussa, jossa hallitus päätyi ehdottamaan subjektiivisen päivähoito-oikeuden rajaamista vastoin hallitusohjelman kirjausta asiantuntijatyöryhmän valmistelun oltua vielä kesken. Myöhemmin asiantuntijatyöryhmä päättyi esittämään, ettei subjektiivista päivähoito-oikeutta tulisi rajata, mikä muodostui lopulta hallituksen kannaksi pitkällisen poliittisen prosessin jälkeen.

Epätavoittavaa yhtäältä on, että lapsiasioista muodostetaan ”paketteja”, joissa toisiinsa väljästi liittyvät asiat käsi-

tellään kokonaisuutena. Näin tapahtui Vuosikirjan arvion mukaan muun muassa kotihoidontuen sukupuolikiintiöittämissä ja subjektiivisen päivähoito-oikeuden sitomisessa poliittisesti toisiinsa.

Ristiriitaisia päätöksiä

Lapsiasiavaltuutetun Vuosikirjan arvion mukaan hallituskauden lapsia koskevat päätökset muodostuivat monilta osin ristiriitaisiksi. Hallituskauden aikana on tehty myönteisiä uudistuksia, kuten sosiaalihuoltolaissa perheiden kotipalveluiden vahvistaminen, päivähoitolainsäädännön päivittäminen sekä lasten osallisuuden vahvistaminen perusopetuslaissa ja kuntalaissa.

Samaan aikaan hallituksella on ollut halu rakennepoliittisissa päätöksissään rajata lasten subjektiivisia oikeuksia. Esimerkkinä lasten asemaa heikentävistä päätöksistä on muun muassa lapsilisien leikkauksen vaikutukset köyhimpiin perheisiin.

– Hallituskautta sävyttää lasten oikeuksien näkökulmasta poliittisen linjan hajainaisuus tai sen puuttuminen. Hallituskauden vaikutukset muun muassa perheiden materiaaliseen elintasoon ja ostovoimaan ovat ristikkäisiä. Työttömyysturva, asumistukea ja toimeentulotukea on parannettu, mutta samaan aikaan on tehty kaikkia perheitä koskeva lapsilisien pienentäminen. Lisäksi lapsilisien indeksikorotuksia ei ole tehty vuodesta 2013 alkaen. Seuraavan kerran korotus on mää-

Lapsiasiavaltuutetun Vuosikirjan julkistamistilaisuus pidettiin valtioneuvoston juhlahuoneistossa Smolnassa 27.3.2015.

Lapsiasiavaltuutetun toimisto: Vas. Merike Helander, Pirkko-Liisa Rautio, Tuomas Kurttila, Terhi Tuukkanen.

rä tehdä vuonna 2016, jolloin lapsilisät olisivat indeksijäädetyksestä johtuen reaalisesti vajaat kahdeksan prosenttia pienemmät kuin tilanteessa, jossa indeksitarkistukset olisi tehty lainsäädännön mukaisesti. Osalle perheistä hallituksen 110 miljoonan euron lapsilisäleikkaus kompensoidaan verotuksen kautta, mutta köyhimpien perheiden, joilla ei ole riittävästi verotettavia tuloja, asema heikkenee. Niin sanottu lapsivähennys kohdistuu verovuosille 2015–2017. Vähennyksen piiriin arvioidaan tulevan noin 770 000 verovelvollista. Vähennys on kuitenkin väliaikainen, minkä johdosta on tärkeää pitää kiinni lapsiperheiden etuuksien indeksikorotuksista lainsäädännön mukaisesti. Yhden huoltajan talouksista pienituloisia on noin 20 prosenttia, kun vastaava luku vuonna 1995 oli 6 prosenttia. Köyhyys on Suomessa totta ja sille ei saa antaa periksi, painottaa lapsiasiavaltuutettu Kurttila.

Lapsiin täytyy investoida enemmän

Lapsiasiavaltuutetun Vuosikirja nostaa esille tarpeen in-

vestoida lapsiin ja erityisesti ottaa yhteiskuntapolitiikassa todesta investointien merkitys alle 5-vuotiaita koskien.

– Talousnobelisti **James Heckman** on tehnyt tutkimusta yhteiskunnallisten investointien tuotoista. Nobelistin johtopäätös on, että parhaan tuoton yhteiskunta saa investoimalla mahdollisimman kattavasti alle 5-vuotiaisiin lapsiin. Uusin geeni- ja aivotutkimus tukee Heckmanin taloustieteen mallinnuksia. Tämä tieto Suomen on otettava tosissaan, mikäli haluamme pysäyttää eriarvoistumisen. Laadukkaasta varhaiskasvatuksesta hyötyvät erityisesti heikoimmassa asemassa olevat lapset. Oppimisvaikeudet voidaan tunnistaa yhä kattavammin noin 2-vuotiaasta alkaen. Syrjäytymisen ehkäisyssä neurologisten arviointien tekeminen neuvoloissa ja ongelmiin tuen saaminen varhaiskasvatuksessa ovat avain muun muassa koulupudokkuuden ja kriminaalihuollon asiakkuuksien vähentämiseen. Suomalainen peruskoulu oli yksi parhaimmista innovaatioista 1900-luvulla lasten kasvuun, kehityk-

seen ja oppimiseen liittyen. Kuluva 2000-luvun ensimmäisen vuosisadan seuraava suuri harppaus voidaan ottaa varhaiskasvatuksessa ja neuvolatoiminnassa unohtamatta vahvuusiamme, lapsiasiavaltuutettu Kurttila korostaa.

Läpileikkaavana johtopäätöksenä lapsiasiavaltuutetun Vuosikirja toteaa, että YK:n lapsen oikeuksien sopimuksen tunnettuutta sitovana juridisena ihmisoikeussopimuksena pitää vahvistaa Suomessa kaikilla hallinnon tasoilla sekä työmarkkinajärjestöjen ja elinkeinoelämän piirissä.

Tämä ilmeni muun muassa lapsiasiavaltuutetun toimiston saamista kansalaisyhetydenotoista, joita tuli vuonna 2014 ennätyselliset noin 650 kappaletta.

Koko vuosikirja luettavissa osoitteessa vuosikirja.lapsiasia.fi.

Lisätietoja: lapsiasiavaltuutettu@oikeus.fi tai hallinnollinen avustaja Pirkko-Liisa Rautio, p. 02956 66852

Hän saa levätä

Valkonauhasisar **Inkeri Helminen** syntyi Kuopiossa rautatie-läisperheeseen. Perheeseen kuului Inkerin lisäksi kaksi tyttäretä. **Irja**-niminen sisar oli Inkerin tavoin aktiivinen valkonauhainen osallistuen Kuopion Valkonauhan toimintaan. Inkerin lapsuudenperheessä arvostettiin kristillisiä arvoja ja osattiin nähdä elämän tärkeät asiat, joita olivat toisten auttaminen ja ystävällisyys sekä kiitollisuus elämänlahjoista.

Inkeri toimi vastuullisissa tehtävissä nuorena sairaanhoitajana sodan aikana Helsingissä. Sodan jälkeen hän työskenteli sairaanhoitajan tehtävissä mm. Imatralla ennen muuttoaan Tampereelle, jossa hän oli suuren laboratorion hoitajana. Siinä saatu kokemus ja taito antoi rohkeutta laajentaa tehtäväkenttää ja Inkeri perustikin 1960-luvulla Vammalaan oman laboratorion ja toimi siten itsenäisenä yrittäjänä.

Inkeri oli oikea tarmonpesä, näin ystävänsä luonnehtii valkonauhasisar **Meeri Mansikkamäki**. Meeri ja Inkeri jakoivat syvän keskinäisen ystävyyden 1960-luvulta alkaen. Heitä yhdistivät paitsi rakkaus valkonauhatyöhön myös toiminta NNKY:ssä. Inkeri oli kaunosielu, jatkaa Meeri ystävänsä muistellen, ja kertoo lämpimästi Inkerin rakkaudesta taiteisiin, kulttuuriin ja luontoon sekä lapsiin. Inkeri olikin ensin aikunut taidealal-

le, mutta ammatin löydyttyä hoitotyöstä, taiteen tekeminen jäi omaa elämää ja myös ystäviä ilahduttaneeksi harrastukseksi. Inkeri oli taitava tekstaaja ja piirtäjä ja piirustukset esittivät usein kukkia, lintuja ja lapsia. Inkeri piti paljon lapsista ja nuorista ja solmi syviä ystävyys-suhteita sisarensa perheeseen ja myös Meeri-ystävän sisarten lapsiin.

Inkeri oli kiinnostunut lukemattomista asioista. Hän matkusteli mielellään ja opiskeli kaiken aikaa uusia asioita. Meeri kertoo, että Inkerin kanssa oli mukava matkustella ja ystäväillä oli myös Kangasalan Kaukajärvelä yhteinen kesämökki, jossa oli hauskaa seurata luonnon heräämistä ja vuodenaikojen vaihtumista.

Meeri-ystävä muistellee lämmöllä Inkerin kanssa elettyjä ystävyyden vuosia. Heillä oli kodit samassa kerrostalossa ja Meeri autteli ystävänsä niin kauan kuin Inkeri saattoi asua omassa kodissaan. Viimeiseksi Tampereen kodiksi Inkerille muodostui Koukkuniemen hoitokoti, jossa hän nukkui iankaikkiseen lepoon 93 vuoden iässä.

Inkerin taivasmatkaa jäivät siunaamaan sekä hänen valoisaa persoonaansa kaipaamaan ystävät lukuisissa järjestöissä, seurakunnan piireissä ja Valkonauhassa.

IRJA ESKELINEN

Kuva: **MEERI MANSIKKAMÄEN** kotialbumi

*...Lintuna lennähtää koko mainen hyvästijättö,
helmenä likelle vierii, siunattavaksi.*

*Ei ole varjoa kenenkään saapuvan yllä.
On vain aamu. On vain perillepääsy.
Aurinko vain on nousnut, ja ääneti katsoo
oksalta oksalle pienien lintujen saatto Täydellistä,
jossa ei pelkoa ollut,
Ainoaa, joka vapaasti otti ja antoi.*

(Anna-Maija Raittila)

*Väsynyt jo olen,
lähdän, tiedän sen,
siksi satakieli,
lintu rakastavan sydämen,
sano, mikä sanomatta jää,
mikä laulamatta jäi,
se laula!*

(Viljo Kajava)

MAALAUUS: HEIKKI HONKALA

Äitiydestä isoäitiyteen – naisen tie

Ikävöin sinua, äiti, vaikka
itselläni on lastenlapsia sylissäni.
Ikävöin saada painaa pääni syliisi,
että silittäisit pois elämän lyömät haavat.

Tuntematon

Joka kevät hiipii mieleeni ikävä, oman äidin ikävä

Oli huhtikuinen pääsiäispäivä, kun saimme yllättävän viestin: äiti on nukkunut pois. Tiesin sen päivän tulevan, sillä äiti oli vanha, sairaaloinen ja väsynyt. Silti sitä oli vaikeaa hyväksyä. Äidistä oli vaikea luopua. Kävin mielessäni monenlaista kauppaa Jumalan kanssa, vaikka tiesin sen olevan turhaa. Vanha oli ansainnut leponsa. Kaipaukseni keskellä muistelin usein äitini sanoja: ”Sitten kun omaa äitiä ei enää ole, tytär kasvaa naiseksi.” Kauan mietin, mitä hän sanoillaan tarkoitti, mutta jo ennen hautajaisia ymmärsin. Olin sisarus-teni kanssa nyt ensimmäisenä rivissä, sillä kokonainen sukupolvi oli lähtenyt. Olin kasvanut naiseksi.

Kevät tuo meille juhlia: äitienpäivänkin. Itse ajattelen jokaisen päivän olevan äidinpäivän. Usein voi käydä mielessä, että minulle on annettu erityinen tehtävä olla äiti ja isoäiti, vaikka tietää monia lapsettomia, jotka olisivat käsityksen mukaan olleet varmaan moninkertaisesti parempia tässä tehtävässä. Harvoin vanhempi kokee olevansa erityisen onnistunut vanhemmuudessaan, mutta aika antaa anteeksi, sillä jokainen on taidoillaan ja tiedoillaan parhaansa tehnyt.

Jokaisella lapsellakin on jokin tehtävä maailmassa ja vanhemmilla on tehtävä kasvattaa näille linnuille siivet lentää maailman tuuliin. Jokainen vanhempi on tehtävässään omanlaisensa persoona, johon vaikuttaa oma tausta, persoona,

nallisuus ja temperamentti. Äidin iloa saa kokea etenkin lasten ollessa pieniä. Miten valtavaa riemua esimerkiksi uuden oppiminen tuottaa lapselle ja äidille! Mikä lämmön hetki on pienten käsien kietoutuminen kaulaan! Mikä ilo hetki, kun teini pyytää mukaansa seuraamaan kouluesitystä tai kuulemaan soittoaan matineassa. Siinä syntyy luottamus ja kasvaa hiljainen rakkaus. Minä kelpaan!

Jokainen kasvun vaihe kasvattaa sekä lasta että vanhempaa. Jokainen suru, murhe tai vastoinkäyminen lähentää omalla tavallaan ennemmin tai myöhemmin. Moniin kipuihin tulee usein ymmärrys vasta vuosien tai jopa vuosikymmenten kuluttua. Kaikista hetkistä voi iloita yhdessä; niistäkin, jolloin kuljetaan syvien metsien pimennöissä vailla ensimmäistäkään sanaa. Polku on sielläkin – ja aina valoa kohti. Muistan äitini sanoneen, että harmaista syövereistäkään ei ole kuin yksi tie: ylös, kohti valoa. Elämä opettaa kärsivällisyyttä, äideillekin.

Aikanaan äidin ilo muuttuu isoäidin iloksi. Hiljainen hämmennys täyttää mielen, kun saa kuulla tulevansa isoäidiksi. Ensimmäisen lastenlapsen syntyessä joutuu väkisinkin muistelemaan oman esikoisensa alkuvaiheita. Syyllisyys voi nousta pintaan, kun katsoo nuorta äitiä hoitamassa uusin metodein lapsiaan. Nuo-ret tuntuvat niin osaavilta, viisaammilta. Seuratessa voi tulla mieleen, miten tekisi lähes kaikki asiat toisin, mutta silti alkaa ymmärtää, että on ollut lapsilleen ainoa ja paras äiti. Siihen opastavat lastenlapset, jotka tietämättään kasvattavat isoäitiä uudelleen äitiyteen, isoäitiyden onneen.

Isoäitinä ei ole enää niitä onnistumisen ja suorittamisen pakkoja, mitä koki nuorena äitinä. Isoäiti voi vapaasti heittäytyä hulluttelemaan lasten kanssa, eri tavalla

kuin silloin kun oli lasten kanssa olemissen ohessa pyöritettävä arkea. Moni asia jäi vaille huomiota, mutta sen saattaa korjata lastenlasten kanssa. Isovanhempana kiinnostus lastenlasten tekemisiin on erilaista kuin oli omien lasten kanssa. Silloin siihen liittyi vastuu; nyt päävastuu on vanhemmilla ja isovanhempi voi olla kasvatusystävänä ja hoitohetkissä tukena luomassa turvallista taustaa. Itse koen myös sukujen perinteiden ja tarinoiden kerronnan merkittävänä lastenlapsille. Usein juuri isovanhempien kautta siirtyvät tarinat, laulut ja lorut seuraaville sukupolville. Vain isovanhemmat voivat viedä seuraavan sukupolven sukuseikkailulle menneisyyteen ja siten rakentaa vankat perustukset lasten ja nuorten elämään. Se jos mikä on rikkautta!

Kun mummot kuolevat
heistä tulee kukkaniittyjä ja heinää
ja joistakin mummoista tulee puita
ja he humisevat lastenlastensa yllä,
suojaavat heitä sateelta ja tuulelta
ja levittävät talvella oksansa
lumimajaksi heidän ylleen.
Mutta sitä ennen he ovat intohimoisia.
Eeva Kilpi

SAARA VAHERJOKI-HONKALA

DIAKONIATYÖSSÄ

näköalapaikalla

KIRKON KUVAPANKKI / AARNEORMIO

Kirkon diakonia-työntekijät kohtaavat arjessaan asiakkaita, joiden ongelmat ovat usein kaasantuneet. Työttömyys, sairaus ja päihdeongelmat sekä erilaiset perhe- ja parisuhteen vaikeudet ovat yleisiä. Toisaalta kohtaamme yhä enemmän lapsiperheitä, joissa toinen vanhemmista tai jopa molemmat ovat töissä, mutta perheen tulot eivät millään riitä kattamaan asumiskuluja, lainan ja kulutusluottojen lyhennyksiä ja lasten harrastuksia tai ehkä työn kannalta välttämättömän auton kuluja. Tiukka, äärimmilleen viety talous ei kestä esimerkiksi kodinkoneen tai auton rikkoontumista. Eri-ikäisillä yksinasuvilla, kuten lapsiperheilläkin,

on ongelmia kulutusluottojen kanssa; perinnässä saattaa olla hyvin paljon maksamattomia lainoja.

Luottotietojen puuttuessa rahaa ei saa mistään yllättäviin menoihin, koska luottokortteja ei enää ole. Monet jättävätkin vuokraa osittain maksamatta ja rahoittavat näin säästyneillä rahoilla jotain ylimääräistä.

Tarinoita velkaantumisen syntymisestä on yhtä monia kuin asiakkaita. Hyvin usein kuulemme, että vaikeuksiin on luisuttu, luottoja on paikkailtu uusilla luotoilla ja lopulta kuukausitulot eivät yksinkertaisesti enää riitä lyhennyksiin. Perintätoimistojen ja/tai ulosoton mukaantulon jälkeen, korot ja ylimääräiset käsittelykulut nousevat mahdolliseksi hallita. Takuusääti-

ön luoton saaminen edellyttää säännöllisiä kuukausitu-
loja, ja paikkakunnalla, kuten esim. Porvoossa, ei välttämättä ole sosiaalisen luototuksen mahdollisuutta. Kunnan velkaneuvonta on ruuhkautunut. Velkaneuvojat ovat kyllä ammattitaitoisia, mutta asiakkaan yhteydenoton jälkeen ensimmäinen tapaaminen saattaa järjestyä jopa viikkojen päähän. Monet ihmiset luottavat siihen, että kyllä tästä jotenkin vielä selvitään. Sitten vasta laskujen eräpäivien lähestyessä tai ylittyessä otetaan yhteyttä sosiaaliviranomaisiin, velkaneuvontaan tai diakoniatyöntekijään.

Muistan tilanteen, jossa ulosottomiehet olivat juuri saapumassa asiakasperheen luokse häätämään heidät kodistaan, kun perheen äiti otti

diakoniatyöhön ensimmäistä kertaa yhteyttä ja kysyi, voisimmeko jotenkin auttaa. Diakoniatyössä löytyy kyllä erilaisia ratkaisuvaihtoehtoja, ja tarvittaessa voimme nopeastikin tehdä päätöksiä. Mutta uuden asiakkaan elämäntilanteen selvittäminen ja hänen valtuuttamanaankäynnin taloustietojen saaminen viranomaisilta kestää kuitenkin päiviä.

On tärkeää, että taloudellisiin vaikeuksiin joutuneiden läheiset ystävät ja sukulaiset kannustavat henkilöitä ottamaan ajoissa yhteyttä sosiaalityöntekijöihin, velkaneuvontaan tai diakoniatyöntekijöihin. Valitettavan usein saattaa kuitenkin olla niin, että velkaantunut ei puhu ongelmistaan juuri kenellekään, vaan yrittää pitää ns. julkisivun kunnossa. Pienellä paikakunnalla voidaan pelätä leimautumista. Edes puoliset eivät aina tiedä toistensa talustilanteesta, sillä monilla pariskunnilla on omat pankkitilit. Mieleeni tulee pariskunta, jossa vaimolle tuli yllätyksenä miehen kymmenien tuhansien eurojen kulutusluotot. Seurauksena oli täydellinen luottamuksen menetys ja avioero.

Kokemukseni viranomaisien välisestä yhteistyöstä on erinomaista, sosiaalitoimen ja velkaneuvonnan sekä asiakkaan kanssa on pidetty verkostokokouksia, joissa katsotaan kokonaisvaltaisesti asiakkaan elämäntilannetta ja yritetään löytää erilaisia ratkaisuvaihtoehtoja. Perintätöi-

mistot, ulosottoviranomaiset ja muut laskuttajat ovat usein suostuneet esimerkiksi eräpäivien siirtämiseen eteenpäin tai laskujen osittamiseen useampaan erään. Seurakunnan työntekijän yhteydenotto laskuttajaan monesti riittää, ja asioiden käsittelyn sävy muuttuu rakentavaksi.

Tukea kirkon diakoniatyön kautta ja odotus käännevaikutuksesta

Diakoniatyö on pääsääntöisesti keskustelutukea ja sielunhoitoa. Taloudellinen tuki mahdollistuu silloin, kun asiakas on jo ottanut yhteyttä sosiaalitoimistoon ja hän saapuu diakoniavastaanotolle sosiaalitoimen ja muiden viranomaisten päätösten kanssa. Kysymme aina tulo- ja menotietoja sekä esimerkiksi vuokran, työttömyystuen ja mahdollisten KELA:n korvausten tason. Tukena arkeen myönämme elintarvikeostolupia kauppoihin. Ostolupien arvo on yksinasuvalle 35 euroa, ja arvo nousee talouden henkilömäärän mukaan niin, että jo neljän hengen lapsiperhe saa 80 e. Lisäksi voimme joskus kirjoittaa maksusitoumuksia vaatehankintoihin ja erilaisiin tärkeisiin menoihin, esimerkiksi jakamalla kustannuksia sosiaalitoimen kanssa.

Suuria elämänkriisejä varten seurakunnassamme on oma diakoniarahasto, ja lähetämme runsaasti avustusanomuksia Helsingin hiippakunnan ja kirkkohallituksen diakoniarahastoihin sekä lap-

siperheiden harrastusmenojen kattamiseksi Tukikummit Ry:hyn.

Pitkällä kokemuksella olen havainnut, että avustussumman suuruudesta tai pienuudesta riippumatta, asiakkaat arvostavat diakoniatyön tukea paljon. Olennaista on tuen ajoittaminen oikein ja asiakkaan kokemus siitä, että hän on tullut kohdatuksi ja kuulluksi.

Avustuksemme ovat tilapäisiä ja niihin liittyy odotus siitä, että jokin käänne tapahtuisi asiakkaan elämässä. Toivomme ns. vipuvarsikäännettä, jossa avustuksemme yhdessä keskustelutuen ja muiden tahojen tuen lisäksi riittäisi kääntämään tuensaajan elämänsuuntaa paremmaksi.

Toivon pilkahduksen tarjoaminen

Kirkon ammattitaitoisten ja vahvan kutsumuksen omaavien työntekijöiden mahdollisuus ja voimavarat ovat siinä, että voimme tarjota toivoa tai ainakin läsnäoloamme sekä kuulevat korvat hyvin vaikeissa tilanteissa kamppailevien ihmisten elämään. Toisinaan on koskettavaa nähdä, miten ihmiset ylipäätään jaksavat niinkin vaikeissa tilanteissa, välillä ollaan jo yhteiskunnan ja kirkon tukitoimien ulottumattomissa. Ajattelen vaikka yksinhuoltajaäitiä, joka tekee pitkiä ja rankkoja työvuoroja arjessa selviytymisen tähden, mutta kaikki palkkatulot menevät käytännössä velkoihin ja ulosottoon. Tässäkin tilan-

teessa, kuten monissa muissakin, minua erityisesti huolettaa se, että lasten harrastusmenoihin eivät rahat tahdo millään riittää. Rankimmillaan vanhemmat joutuvat valitsemaan, kuka heidän lapsistaan voi harrastaa. Mieleeni tulee heti tilanne, jossa perheen poika haluaisi harrastaa jalkapalloa, mutta mahdollisuutta siihen ei ole, vaan on jouduttu tyytymään siihen, että sisko harrastaa. Urheiluseurojen kuukausimaksut ja välinekustannukset ovat korkeita.

Tavoitteena meillä Porvoossa on ylläpitää matalaa kynnystä. Vastaanotomme ovat edelleen täysin avoimia, eikä ajanvarausta tarvitse ennalta tehdä. Tiedotamme palveluistamme perinteisesti esitteen muodossa ja internetissä sekä käymme erilaisissa tilaisuuksissa kertomassa diakoniatyön toiminnoista. Nykyään ihmiset ottavat yhä useammin ensimmäistä kertaa yhteyttä sähköpostilla tai tekstiviestillä.

Kutsumme asiakkaan mahdollisimman pian tapaamiseen tai teemme kotikäynnin hänen luokseen, toisinaan yhdessä kunnan sosiaalitoimen perheyöntekijöiden tai muiden vieranomaistahojen kanssa.

Tulevaisuuden mahdollisuudet ja haasteet

Vaikutelmani mukaan hyvin monet suomalaiset luottavat kirkon työntekijöihin, meille

puhutaan luontevasti asioista, jotka ovat arkaluontoisia ja kipeitä. Rohkaisua lähipiiristä tai vaikka sosiaalityöntekijältä toki tarvitaan, jotta uusi asiakas saa voimaa tulla diakoniatyöntekijän luokse. Asiakkuudet esimerkiksi keskustelutuen osalta saattavat kestää kymmenenkin vuotta, taloudellisen avun osalta kontaktien pituus vaihtelee suuresti, toisiaan yksi isompi avustus oikein ajoitettuna on kääntänyt koko elämän suunnan. Nämä tilanteet ovat suuri ilonaihe myös meille työntekijöille!

Tutkimusten mukaan suomalaiset arvostavat kirkon tekemää sosiaalityötä ja diakoniatyötä, jossa kristillisten arvojen pohjalta tuetaan ihmistä täysin hänen taustoihinsa katsomatta. Väitän, että suurella osalla suomalaisista on mielikuva ja luottamus siihen, että tiukassa paikassa, ja ihan vaan muutenkin, voi ottaa yhteyttä diakoniatyöntekijään.

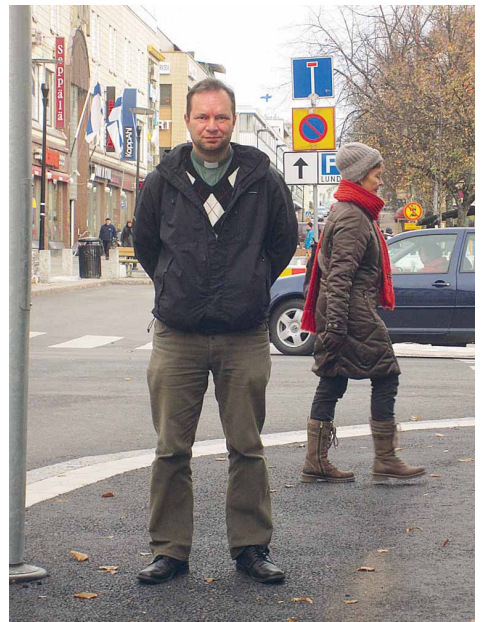
Tulevaisuudessa toivoisin näkeväni ylivelkaantuneiden vertais tukiryhmän, joka voitaisiin toteuttaa kunnallisena yhteistyönä eri toimijoiden kesken. Vertaisryhmistä on saatu hienoja ko-

kemuksia mm. päihdeongelmaisten ryhmistä ja läheisensä menettäneiden sururyhmistä.

Erilaisten katastrofien, esimerkiksi tulipalon kokeneiden henkilöiden ja perheiden nopeaan ja välttämättömään aineellisten perustarpeiden tukemiseen kirkon perinteinen avustusjärjestelmä on hieinan kankea ja hidas. Yllättävissä onnettomuuksissa järjestöt ovat pystyneet reagoimaan tehokkaammin, diakoniatyössä olemme ensin katsoneet mitä apua katastrofin kokeneet ovat saaneet esimerkiksi vakuutuksen kautta.

PASI NIEMINEN

Kirjoittaja toimii Porvoon suomalaisen seurakunnan diakoniajohtajana.

Taruterapiassa on taikaa

Satu lähestyy
epäsuorasti teemoja,
joista on vaikea puhua.
(Kajamaa 1998, 127)

Taruterapia on kehittämäni kirjallisuusterapian muoto, jossa satuja, tarinoita ja myyttejä käytetään terapeuttisina välineinä itsetuntemuksen kehittämässä, vaikeiden kokemusten työstämisessä ja voimavarojen lisäämisessä. Taruterapia sopii niin lapsille, nuorille kuin aikuisillekin. Tässä artikkelissa kuvaan kokemuksiani Suomen Valkonauhaliitossa ohjaamistani aikuisten taruterapeuttisista Satujen salaisuudet -ryhmistä.

Kirjallisuusterapia kuuluu ekspressiivisiin eli luoviin terapioihin, joita ovat muun muassa kuvataide-, musiikki-, tanssi- ja draamaterapia sekä uusimpina muotoina valokuva- ja elokuvaterapia. Kirjallisuusterapeuttiset kasvuryhmät ovat aikuisille suunnattuja ryhmiä, joissa omaa elämää tarkastellaan lukemisen ja kirjoittamisen sekä toisten kanssa ajatusten ja kokemusten jakamisen avulla. Ryhmät on suunnattu periaatteessa terveille aikuisille, mutta esimerkiksi lievistä masennuksesta kärsivät tai keskivaikeasta ja joissakin tapauksissa vaikeastakin masennuksesta toipuvat ihmiset ovat myös kokeneet ryhmät antoisiksi. Edellinen pätee myös aikuisten taruterapiaryhmiin.

Viitekehykseni on taruterapiaryhmissä ratkaisukeskeinen ja kirjallisuusterapeuttinen. Ryhmät tarjoavat osallistujille mahdollisuuksia rakentaa uudelleen elämänsä tarinoita, uusista näkökulmista ja itselleen ja lähipiirilleen ymmärrystä luoden ja elämään tulevaisuuden toivoa ja voimaantumista tarjoten.

Taruterapiaryhmissä lähdetään liikkeelle kansansaduista ja edetään taidesatuihin. Mahdollisuuksien mukaan jäsenet voivat esittää omia satutoiveitaan. Tehtävänannot pienten tekstien kirjoittamiseen vaihtelevat. Osaan tehtävistä liittyy musiikin ja liikkeen kautta saatavia virikkeitä. Myös pieniä draamallisia harjoituksia voidaan kokeilla. Tekstien jakaminen on vapaaehtoista. Lukemisen sijaan on mahdollista kertoa, mistä aiheesta on kirjoittanut ja ajatuksiaan siihen liittyen. Keskustelu ja kokemusten jakaminen ovat keskiössä.

Sadut hoitavat hellävaraisesti

Satujen ja myyttien hoidollisuus lienee ollut tiedossa niin kauan kuin ihminen on kertonut satuja ja tarinoita. Vanhimmat satuaihelmat on pystytty jäljittämään muinais-Egyptiin saakka (Apo 2001). Sa-

KUVA KATINKA TUISKUN KIRJASTA KUUN JA AURINGON LAPSET

tujen tarve on ollut erityisen korostunut sellaisissa yhteisöissä, joiden elämänolot ovat olleet raskaat ja epätydyttävät, fyysisten ja psyykkisten paineiden rajoittamat (Apo 1986). Kansansaduilla on ollut paitsi tiedonvälityksen ja opetuksen sekä sukupolvien toisiinsa liittämisen tehtävä myös hoidollinen ja sitä kautta terapeutinen tehtävä.

Varhainen etappi satujen hoidollisesta käytöstä löytyy vanhasta hindulaisesta lääketieteestä. Se neuvoi tarjoamaan sairaille satuja mietiskeltäviksi. Ajateltiin, että satu antoi vertauskuvallisen muodon heidän persoonallisille ongelmilleen ja että sen avulla he saattoivat nähdä selvästi sekä oman elämänsä umpikujat että mahdollisuudet niistä selviämiseen. Samalla tavalla kuin sadun sankari löy-

tää tiensä ongelmien viidakosta, myös sairas ihminen voi löytää ratkaisun ongelmilleen, päästä epätoivostaan ja löytää itsensä. (Bettelheim 1976/1992; ks. myös Mäki & Arvola 2009.)

Kansansatua on verrattu antiikin Kreikan aikaan liittyvään katarsiksen käsitteeseen ja katharsiksen eli puhdistumisen kokemukseen, jossa kielteisiä tunteita työstetään. Mitä voimakkaamman tunteen satu ihmisessä herättää – antaen samalla mahdollisuuden sen työstämiseen – sitä terapeuttisempi se on. (Brudal 1986.)

Satujen hoidollisuuden elementeistä

Kansansaduissa ja myyteissä piilee paradoksi: Ne eivät kuvaa suoraan todellista elämää. Silti ne auttavat kuulijaa, lukijaa ja kertojaa ymmärtämään todellisuutta ja elämää siinä. Saduista löytyy myös haasteita, jotka vievät kehitystä eteenpäin. Saduissa huijataan, kidutetaan ja tapetaankin julmilla tavoilla, mikä kuvaa symbolisesti niitä hämmennyksen, kärsimyksen ja luopumisen kokemuksia, joita jokainen kohtaa elämässään ja joutuu käymään läpi. Satujen onnellinen loppu kuitenkin antaa toivoa tulevaisuuteen. Taruterapiaryhmissä osallistujat pääsevät satujen kautta käsittelemään hämmennyksen, kärsimyksen ja luopumisen kokemuksiaan ja voivat löytää uusia näkökulmia elämään ja päästä näin eteenpäin kehityksessään.

Klassikon aseman saavuttaneet sadut ovat psykologisesti palkitsevia. Niissä käsitellään voimakkaita tunteita herättäviä pelkoja ja toiveita. Tällaisia aiheita ovat

muun muassa arkitodellisuuden ylittäminen, perhekonfliktit, turvattomuuden kokemukset, auktoriteetin haastaminen ja parinmuodostuksen onnistuminen. Hyvissä saduissa oikeus ja totuus toteutuvat: heikoin ja halveksituinkin nousee voitajaksi ja korskeat ja pelottavat hahmot alennetaan ansaitsemalleen paikalle. Sattujen tarjoamalla toivolla ja lohdulla voidaan nähdä yhtymäkohtia uskonnon tarjoamiin aineksiin. (Apo 2001.)

Sadut hoitavat lapsen mieltä hellävaraisesti hänen sitä välttämättä itse huomaamatta. Sadut antavat mahdollisuuden luoda mielikuvia ja auttavat herättämään tunteita. Ne myös ruokkivat unelmia, jotka ovat elämässä eteenpäin menemiselle ehdottoman tärkeitä. Vaikka aikuiset taruterapeuttisessa ryhmässä ovat tietoisia näistä seikoista, sadun hoidollisuus toteutuu monella tapaa heidän sitä joka hetki tietoisesti miettimättä ja parhaiten juuri niinä hetkinä, joina he heittäytyvät sadun maailmaan kokemaan ja havainnoimaan. Toki tietoisella analysoimisella, näkökulmien vaihdolla ja asioiden tarkoituksellisesti positiivisiksi kääntämisellä on merkittävä osuus aikuisten kanssa työskennellessä.

Ei ole mitään hätää

Eivät asiat sinänsä vaivaa meitä vaan käsitykset, jotka meillä on näistä asioista (Epiktetos).

Näkökulman vaihtaminen on paitsi vanha ja jo antiikin Kreikan ajalta tuttu tapa. Filosofin **Epiktetos** uskoi, että näkökulman vaihtaminen on kuin Hermeen taikasauva, joka muuttaa kullaksi kaiken, mihin sillä kosketaan. (Matti-la 2006/2011.)

Klassikkokansansadut ”Punahilkka”, ”Ruusunen”, ”Tuhkimo” ja ”Lumikki” tarjoavat paljon mahdollisuuksia näkökulman vaihdoksiin. Tätä kokeiltiin ryhmässä ”Punahilkka”-sadun äärellä: ryhmän jäsen valitsi ruohon näkökulman. Ruoho kykeni tuntemaan henkilöiden luonteet. Se oli kuin antiikin ajan kuoro, kollektiivinen olento, joka tietää, tuntee ja muistaa kaiken. Ruoho viestitti keksijälleen: ”Ei ole mitään hätää.” Keskustelussa ryhmän kanssa syntyi lisäoivallus, että ruoho saa voimansa ihmisistä, jotka kuolevat maan poveen. Tästä syntyi yhdessä jaettu merkitys, että elämä kulkee omaa rataansa juuri niin kuin sen kuuluukin. Kaikella on aikansa ja paikkansa ja jokainen on elämässään turvassa.

Kuningattareen ulkoistettu aggressio

Yksi ryhmän jäsenistä toi ryhmään internetistä löytämiään hyvinkin brutalleja, versioita vanhoista kansansaduista. Ne herättivät ryhmässä paitsi hilpeyttä ja hämmästystä myös oivalluksia. ”Ruusunen” vanhassa versiossa kuninkaalla on suhde nuoreen Ruususeen ja heillä on kaksi lasta. Kuningatar on tästä kateellinen ja palkkaa vakoojan Ruusunen perään. Sadun löytänyt nainen kertoi ulkoistavansa kuningattareen omaa aggressiotaan, jota ei pysty muutoin ilmaisemaan.

”Tuhkimo”-satu, jonka ensimmäinen muistiin kirjoitettu versio on Kiinasta 9. vuosisadalta jKr., käsittelee Bettelheimin (1976/1992) mukaan sisaruskateutta. Tuhkassa makaaminen nähdään vertauksena sisaruskateudesta ja siitä, että yksi sisaruksista on halveksittu ja vähäarvoisempi kuin muut. Se kertoo myös nöyryytetyn noususta kunniaan ja siitä, kuinka ih-

misen todellinen arvo lopulta huomataan. Satu ravitsee toivoa hyvyydestä. (Bettelheim 1976/1992; ks. myös Arvola & Mäki 2009.)

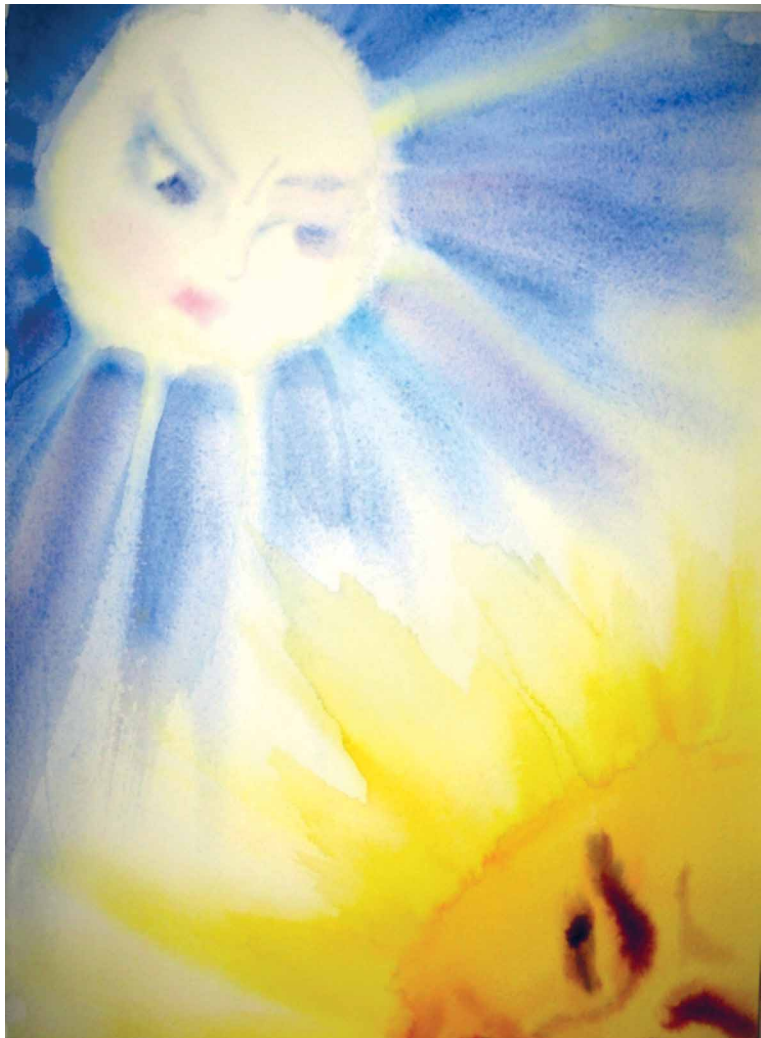
Näihin teemoihin ”Tuhkimo”-satu vie myös taruterapiassa. Jäsenet kertovat lapsuuden kokemuksista sisarusten kanssa sekä muistoja vanhempien avioerosta, puoliorpoudesta ja isän puutteesta. Surraan sitä, että isä ei ollut puolustamassa. Joku kysyi ryhmässä omaan lapsuuden kokemukseensa samastuen: ”Miksi uusi vaimo on isälle tärkeämpi kuin minä?” Oltiin sen kokemuksen äärellä, että elämässä ei voi pyytää apua sisaruksilta. Joku koki, että ei ole tullut nähdyksi perheessään ja että vain röyhkeät tulevat nähdyksi. Yhteisen jakamisen ja nähdyksi tulemisen äärellä vastapainoksi etsitään kokemuksia ja varmuutta siitä, että apua löytyy kuitenkin jostakin, jos sitä ei voi saada sisarilta tai isältä.

Lupa myrskytä

Psykiatrian erikoislääkäri ja kuvataideterapeutti **Katinka Tuiskun** (2008) kirjoittama ja kuvittama satukirja *Kuun ja Auringon lapset* niin sanotusti räjäyttää pankin ryhmän kaaressa. Kirjan kauniit ja herkän väriset akvarellit ja kauniisti soljuva kieli saavat joukon kuin joukon haltioituneeseen tilaan, myös keskittymisvaike-

uksista kärsivät lapset. Taika laskeutuu myös aikuisten ryhmiin, kun luen heille sadun ääneen. Sadussa äiti Kuu ja isä Auringo eivät enää mahdu samalle taivaankannelle. He riitelevät ja eroavat. Lapset Ambra ja Indigo joutuvat erilleen, toinen isän ja toinen äidin luo. Kaiken aikaa he kaipaavat jotakin, puuttuvaa puoliskoaan, kunnes aamunkoitteessa sattumalta tapavat toisensa ja löytävät yhteyden. Satu voi kertoa lapselle ja yhtä lailla aikuiskuu-

KUVA KATINKA TUISKUN KIRJASTA KUUN JA AURINGON LAPSET

lijalle avioerosta tai sadun tapaan mistä tahansa eroon joutumisen kokemuksesta.

Satu synnyttää ryhmissä upeita tekstejä, yhtä upeita katkelmia kuin alkupe-
räisteksti. Moni lähtee tutkimaan omaa lapsuuden perhettään ja asemaansa siinä. Yksi jäsenistä kirjoitti kauniin tekstin, jossa hän kuvaa itseään pienenä pilvenä, joka ei pilviperheessä saanut nostattaa myrskyä, vaikka pikkusisko kyllä myrskysi milloin halusi. Tämän sadun myötä hän pääsi käsittelemään jo ryhmän tulo-
haastattelussa esille nostamaansa teemaa näkyväksi tulemisesta ja tunteiden ilmaisemisesta, hänelle vaikeista asioista. Vaik-
kei jäsen tässä ryhmässä vielä suorastaan myrskynnyt, hän alkoi saada otetta tunteisiinsa ja niiden ilmaisuun.

Naurua ja oivaltamisen iloa

Vaikka taruterapiaryhmissä liikutaan usein syvillä vesillä, niihin mahtuu myös naurua ja oivaltamisen iloa. Näen ryhmän päättyessä voimaantuneita ihmisiä ja ihmisiä, jotka ovat joko päässeet pitkässä ja monivaiheisessa itseksi tulemisen prosessissaan aimo askeleen eteenpäin tai ovat astuneet hyvälle polulle kohti tuota muutosta. Ratkaisukeskeisin termein kaikki ovat siirtyneet uhrista selviytyjiksi. Monessa on havaittavissa kukoistajan piirteitä. He ovat löytäneet inhimillisen olemuksensa jalokiviä, joita kukin lähtee maailmalle hiomaan omalla tavallaan.

SILJA MÄKI

Kirjoittaja on psykoterapeutti, kirjallisuusterapeutti ja kirjallisuusterapia-kouluttaja.

PIRJO SIPILÄ

Lähteet:

Apo, Satu (1989) Ihmesadun rakenne. Juonen tyytit, pääjaksot ja henkilöasetelmat satakuntalaisessa kansansatuaineistossa. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.

Apo, Satu (2001) Klassinen satutraditio. Teoksessa Suojala, Marja & Karjalainen, Maija (toim.) Avaa lastenkirja. Johdatus lastenkirjallisuuden lajeihin ja käyttöön. Helsinki: Lasten Keskus, 12–29.

Arvola, Pirjo & Mäki, Silja (2009) Mitä lasten ja nuorten kirjallisuusterapia on? Teoksessa Mäki, Silja & Arvola, Pirjo (toim.) Satu kantaa lasta. Opas lasten ja nuorten kirjallisuusterapiaan 1. Helsinki: Duodecim, 12–21.

Bettelheim, Bruno (1976/1992) Satujen lumous, merkitys ja arvo. Suom. Rutanen, Mirja. Porvoo: WSOY.

Brudal, Paul Jan (1986) Sagan och det omedvetna språket. Psykologi och symbolbilder i folksagorna. Ruotsinnos E. Ståhlmarck. Falköping: Nordstedts.

*Kajamaa, Ritva (1998) Sadut lapsen psyykkisen terveyden edistäjinä. Teoksessa Saari-
nen, E. (toim.) Sairaana ja vammaisen lapsen hyvä elämä. Helsinki: Lastensuojelun Keskusliitto, 125–133.*

Mattila, Antti S. (2006/2011) Näkökulman vaihtamisen taito. Porvoo: WSOY.

Mäki, Silja & Arvola, Pirjo (2009) Satu hoitaa lapsen mieltä. Teoksessa Mäki, Silja & Arvola, Pirjo (toim.) Satu kantaa lasta. Opas lasten ja nuorten kirjallisuusterapiaan 1. Helsinki: Duodecim, 22–44.

Tuisku, Katinka (2008) Kuun ja Auringon lapset. Kuvitus Katinka Tuisku. Kärkölä: Pieni Karhu.

Eemilän Kotimuseo sijaitsee 5-tien varrella, Humalajoella, Leppävirran ja Kuopion rajalla (Sotkanniementie). Museo on **Anneli ja Martti Sikasen** yksityisomistuksessa, eläkepäivien harrastus, myös pojan perhe on mukana harrastuksessa. Tila on osa suurempaa perintötilaa, mutta maa-alueet ovat olleet isännän isoäidin suvulla ilmeisesti vuonna 1788 suoritetusta Isostajaosta lähtien.

Museoon on koottu talonpoikaisesine-kokoelmat, käsittäen noin 2500 esinettä. Suurin osa esineistä on isäntäväen lapsuuden kodeista, mutta naapurit, sukulaiset, ystävät, tuttavat jopa tuntemattomatkin ovat halunneet tuoda omia vanhoja esineitään talteen.

Maalaistalon pihapiirissä on käsityöaitta, navetta, ennen EU-aikaa. Esillä on metsätaloutta, hevostaloutta, hevosajoneuvoja ja -työkoneita, maanviljelyä, metsästystä, kalastusta ja urheilua. Lisäksi on suutarin ja puusepän työhön liittyvää esineistöä, sekä kankaan kudonta ja

pyykinpesu. Esineistö kertoo torppareiden ja talonpoikien elämästä viiden sukupolven ajalta 1800-luvun alusta 1970-luvulle. Elämä on ollut vaatimatonta. Kovalla työllä, hartia-voimilla on toimeentuloa hankittu metsistä ja pelloilta. Kekseliäisyyttä käyttäen on tehty ensin työkalut, joilla on valmistettu tarve-esineitä.

Erilaisilla kädentaidoilla on perheitä vaetetettu ja koteja kaunistettu.

Punaisessa tuvassa voi istahtaa ja aistia menneen ajan kiirettömästä mummon mökin tunnelmasta iloinen ja suruineen.

Lapsille on leikkimökki 1940-luvun kalusteilla, ja nukkekokoelmat.

Liiterikahviossa voi nauttia kahvit kotileivonnaisen kera siellä on myös vaihtuva taidenäyttely. Pikku puodista löytyy paikallisten käsityön harrastajien töitä.

Museo on avoinna 18.6.–17.8. to–la klo 11–16, muina aikoina sopimuksen mukaan puh. 044 362 2140

ANNELI SIKANEN

Kuvat: Anneli Sikasen kotialbumi

KIRKKOPÄIVÄT

Kouvolassa 22.–24.5.2015

Suomen Valkonauhaliiton toimintaa esitellään Kirkkotorilla! Kouvolan Kirkkopäivien Kirkkotorilla järjestöt, yhteistyökumppanit ja alueen yrittäjät esittelevät toimintaansa ja palvelujaan Kirkkopäivä-vieraille. Kouvolan Kirkkotori on kävelykatu Manskin ja tapahtumien välittömässä läheisyydessä – Kaupungintalolla. Suomen Valkonauhaliiton osaston löydät valtuustosalin 2. kerroksesta (pöytä B 22). Tapaamisiin Kirkkopäivillä!

PÄIHDE PÄIVÄT

RUSMEDELSDAGARNA

Tervetuloa Päihdepäiville Helsingin Kulttuuritalolle 19.–20.5. 2015 viettämään loppukevään iloisia seminaaripäiviä. Myös Suomen Valkonauhaliitto esittelee päivillä toimintaansa!

*Onni on taivas,
jonka alla kaikki kasvaa*

TOIVOTAMME HYVÄÄ KESÄÄ VALKONAUHA-LEHDEN LUKIJOILLE!

Posti Green

Eläviä sanoja

*H*erra Jeesus Kristus!
Kiitämme kasvun ihmeestä,
joka kimmeltää ja vihannoi.
Kiitämme keskeneräisyyden vaikeasta lahjasta,
josta tiedämme että mekin yhä kasvamme.
Kasva sinä meissä suureksi, Jeesus!
Suojele äitien haurautta, suojele nuorten kiihkeyttä,
suojele lasten haavoittuvuutta.

*Sinä, joka löydät itsellesi sijan siitä missä
me olemme pieniä ja avuttomia,
pidä huolta elämämme heikoista kohdista.
Valmista niistä itsellesi leposija.*

Anna-Maija Raittila

*K*un valot sammuvat, kun pimeys tunkeutuu lähelle,
on Jumala kuitenkin kanssamme rakkaudessaan,
lähempänä kuin me näemme ja ymmärrämme.
Lähtekäämme rauhassa.

Gudstjänster under kyrkoåret, suom. Tomi Valjus

*H*erra, kuule rukoukseni, vastaa minulle,
minä olen köyhä ja avuton.
Herra, neuvo minulle tiesi,
että noudattaisin sinun totuuttasi.
Paina sydämeeni syvälle pyhä pelko nimeäsi kohtaan.

Psalmi 86: 1, 11

*N*iinpä minä sanon teille:
Mitä ikinä te rukouksessa pyydätte
uskokaa, että olette sen jo saaneet, ja se on teidän.

Mark.11:24

